

FLOAREA DE FOC

1 FEBRUARIE 1936
ANUL III — Nr. 2
Redacția: Calea Victoriei No. 31.
București. — Tel. 434.60
Manuscrisele nepublicate se distrug.

UN EXEMPLAR 5 LEI
APARE ÎN FIECARE SĂPTĂMÂNĂ
ABONAMENTUL ANUAL 250 LEI
INSTITUȚIILE ANUAL 500 LEI
Ad-ția: Calea Victoriei No. 31. Tel. 434.69

S U M A R

PAGINA I-a
Soluția „Omului Mare” de Toma Vlădescu.
PAGINA II-III-a
Naționalismul și Elitele de Al. C. Constantinescu
PAGINA IV-a
Naționalismul, realitate a vremurilor de C. Ianculescu.
Caracterul politicii românești de Al. Mironescu
PAGINA V-a
Falșul intelectualism public de Vasile Damaschin

PAGINA VI-a
Despre puritatea Rumâniei. de Sandu Tudor.
PAG. VII-XII
Cronici
politice, financiare, științifice, literare, muzicale, plastice, minoritare, mărunte și bibliografice de Eugen Demetriu, Al. C. Constantinescu, Al. Moscu, N. Romanescu, Al. Mironescu, I. D. Gherea, H. Daniel, Vasile Damaschin, Victor Medrea, Cicerone Theodorescu.

SOLUȚIA „OMULUI MARE”

TOMA VLĂDESCU

Niciodată nu întâlnesc un om, nu stau de vorbă cu un profesor, un magistrat, un inginer sau orice alt fel de profesionist cu îndeletniciri precise, oricare om cu un singur cuvânt, fără ca despărțindu-mă de el, când strângerea de mână dela sfârșit ne-a redat pe fiecare preocupărilor noastre, să nu mă gândesc puțin la rosturile intime, la ființa mai adâncă a celui plecat. Omul acesta pe care-l văzui acum, cine e în definitiv?... Ce gândește el, ce crede despre sine mai ales? Trăind, — cum își organizează, cum își consolează el existența lui pieritoare!...

Această turburătoare și melancolică indiscreție care se ridică din mine și mă agită la fiecare nou contact, nu este poate decât nevoia absolută de a poseda eu însumi mai mult, de a identifica deopotrivă și de a desprinde par'că pe fiecare om din promiscuitatea care simt că îngroapă atâtea destine.

Știu bine că mai ales în timpul de azi, anonimul nu este deloc totdeauna cel mai neinteresant. El poate să fie dimpotrivă un mare înfrânt, care trăește numai cu sine o viață magnifică, hotărât par'că, după cine știe ce zădărnica aventură a existenței, să nu se mai dea cu nimic nimănui.. În închisoarea lui intimă însă, în care nimeni nu a pătruns, se sbate adeseaori un univers întreg. Acest misterios anonim care scrutează și știe atâtea lucruri, este, dacă vreți, *eroul* înfrânt, pasiv, iar imaginea lui ideală — nu știu dacă greșesc prea mult — aș putea să v'o arăt în acel *Monsieur Teste*, delirant de atenție și de tăcere, pândind cu o inutilă și feroce curiozitate viața *«au bout de ses volontés attentives»*... Fără îndoială că «eroul» acesta nu va fi chemat să clădească nimic, existența lui, ea însăși, e par'că un glorios refuz, o lamentare mută, o îndârjită indiferență care-și rezervă numai dreptul de a-și satisface o sălbatică voluptate de grandoare pe care n'ar ști de altfel s'o construiască decât în neant...

Este acesta un erou de care nu a vorbit Carlyle, dar un erou, oricum, și el! Ah, ce este țaria aceasta stranie a omului pentru care nu mai contează nimic decât, din el, numai curiozitatea lui și care se întâlnește cu viața ca o umbră lichidată ușor într'un decor

evocând par'că nu știu ce teribile eternități pustii..

Eroul acesta de negație și de abstract, este de modă nouă. Este par'că fructul monstruos al unei lumi obosite. Cine l-ar fi închipuit în timpurile medievale de pildă, în lumea Renașterii în care eroismul avea un sens de creație, de afirmare, și în care destinul unui veac întreg părea atârnat câteodată de steaua glorioasă a unui singur om!

Ca acei pasionați de valorile clare ale elasicismului, dar cari își sugrumă greu o sensibilitate romantică, am prezentat și eu aici pe eroul timpului nostru, *eroul căzut!* Și această *înfrângere a eroismului*, această nouă imagine de erou care se regăsește în aceeași viziune grandioasă, dar de data asta numai a unor frenetice catastrofe, a unui imens faliment, mi s'a părut a fi în ultimul timp un punct culminant al haosului pe care l-am atins și tot sensul răsturnat al lumii noastre de azi. S'ar părea într'adevăr că acei *universaux* de care a vorbit de curând Léon Daudet, acele latențe intelectuale și morale care determină totul, izbutind noi înșine să pricepem greu străfundurile din care vin, s'au adunat în timpul nostru din cele mai sumbre regiuni ale existenței, — iar în mijlocul lor, Eroul, omul mare, s'a găsit paralizat, a renunțat indiferent la regalitatea lui de odinioară, cașicând s'ar fi descoperit inutil. Sensul lui s'a schimbat, noi înșine nu-l mai imaginăm ușor ca odinioară.. Imaginea lui închipuită, o vedeți: e *Monsieur Teste!* E adevărat de altfel că Eroul renunțând să se arate singur, foarte greu ar izbuti sclavii să-l găsească și să-l ridice pe tron!

Democrația îmi pare însă că s'a consolet ușor de axa aceasta a omului mare pe care de mult l-am pierdut. Ea îl fabrică în schimb în consensul ei sgomotos, aclamă frenetic pe Caliban, iar omul mare, Eroul continuă tot mai mult să rămână undeva, virtual, pierdut, dezolat, anonim.

Ar fi greu să presupunem însă că miracolul nu mai este posibil, că Profetul, Regele, Poetul, Preotul nu se mai nasc nicăieri în ziua de azi... Dar sigur este în orice caz că ne lipsește acea educație a tăcerii în care să se poată auzi cuvintele inspirate. Ochiul nos-

tru fardat cu toate erorile timpului, nici el nu mai poate să vadă...

Și nu știu dacă și cele mai clare noțiuni pe care ne-am obicinuit, să le avem nu și-au schimbat sensul, o anumită culoare, valoarea, adevărul, înțocmai ca bietele noastre cuvinte pe care Anatole France le vedea destinate unor interminabile transformări. Vă amintiți acele reflecțiuni surăzătoare și deprimante din *Jardin d'Epique*, mi se pare. Când încercăm să le privim mai atent, cuvintele obicnuite chiar de care suntem atâtea de siguri, apar într'adevăr ca acele vechi monezi care au circulat atât încât s'au șters, iar numismatul ar recunoaște foarte greu pe reliefurile fără contur care au fost figurile dela început. Dar această desfigurare a cuvintelor, răspunde sensurilor noastre stricate, interpretând toată confuzia în care gândim.

Omul mare? Nu mai știm bine ce înseamnă, îl confundăm cu toate capriciile noastre, îl adulăm lăbărțat la toate răspântiile populare, — și când el apare, cu adevărat, atunci nu-l recunoaștem și nu-l mai primim. El este într'adevăr un accident patetic al existenței, un pumn de carne și un foc de suflet unde s'a amestecat mai mult Dumnezeu, decât în fiecare din noi!

Vieța lui este o frenetică asistență, un oficiu neobosit, o permanentă dăruire, fiindcă el, mai mult decât oricare altul, are de unde să dea... A, ne-a fost posibil, ne este dat și azi să-l privim pe harta continentului nostru care are privilegiul nemeritat să-l vadă trăind — după ce de atâtea ori, a încercat să-l asasineze! — dar când un Benitto Mussolini s'a ridicat peste timpul lui, gândiți-vă puțin cât au țipat toți sclavii răspândiți prin toate democrațiile lumii...

Ne întrebăm adeseaori ce să facem și pretindem chiar că nu mai e nimic de făcut. Cheia de boltă a existenței noastre, «soluția» pare că s'a rătăcit undeva, într'un car cu fân unde toți ne-am amestecat s'o găsim! Eu cred că e bine să ne retragem puțin, să stăm la o parte. Să cerem democrației puțină tăcere și, așa, să ascultăm venind... Un sens al eroismului, va fi imposibil să nu se ridice atunci triumfal, peste stridențele noastre care vor fi tăcut «Energia celor tari», cum cânta Mistral — *l'enavans di forts*, — va ploua atunci peste noi binefacerile Eroului, pe care odată s'ar putea întâmpla să-l găsim: atâtea deslegări, nu le putem aștepta decât dela el...

Mac Constantinescu

Piazza Tolomei Siena

NAȚIONALISMUL ȘI ELITELE

AL. C. CONSTANTINESCU

CLARIFICĂRI PENTRU OAMENII DE BUNĂ CREDINȚĂ

I

Toată lumea e de acord că națiunea e poporul întreg. Dela Vlădică până la opincă, toți, dar absolut toți, formăm o națiune. Vor fi unii mai proști, alții mai deștepți, unii mai înalți, alții mai mărunți, unii mai bogați, alții mai pârliti, indiferent însă de aceste diferențieri, toți sunt români și toți formează o națiune. (Nu discut deocamdată situația minorităților și nu mă refer decât la românii socotiți de toți ca adevărați după nume, origină și religie).

Națiunea, deci, suntem toți. Atunci doctrina naționalismului trebuie să fie doctrina tuturor românilor. Doctrina ridicării națiunii la drepturile ei firești trebuie să fie doctrina ridicării TUTUROR românilor la situația meritată prin calitatea lor de români. Toți suntem națiunea și ridicarea națiunii e ridicarea tuturor. Toți suntem români și binele națiunii trebuie să fie binele tuturor.

Cred că în privința aceasta n'are nimeni de obiectat nimic. În cugetul nimănui, în cugetul cinstit al oricărui român, nu se poate face vreo clasare a românilor în diverse categorii. Nici un naționalist român, adică nici un iubitor al poporului său nu se poate gândi, cred, la o favorizare a unor categorii de români în detrimentul altor categorii de români. (Încă odată, vorbesc de românii pur sânge, autentici, cu certificate dela Mircea cel Bătrân, și mai de departe, dacă vreți).

TOȚI ROMANII SUNT ROMANI și doctrina naționalismului român trebuie să însemne posibilitatea unei vieți mai bune și mai demne a TUTUROR românilor.

Perfectul, cinstitul și purul adevăr.

În toată literatura naționalismului român de azi — a naționalismului trambiat la toate răspântiile — se face însă o curioasă deosebire între membrii marii familii românești.

E vorba, astfel, de inferiori și superiori, de clase de jos și clase de sus, de elite și de aristocrații pe deoparte și pe de alta de mulțimi incapabile și amorfe.

Nu pot cita prea mult spre a dovedi. Sunt sute și sute de articole ce ar putea fi date drept mărturie. Sunt suficiente, cred, câteva rânduri din cartea d-lui Nicolae Roșu «DIALECTICA NAȚIONALISMULUI» — carte ce are pretențiunea să cristalizeze doctrina pură a naționalismului de azi, scrisă de autor și subscrisă de toți militanții zilei.

Iată ce zice d. Roșu: «Subordonarea claselor de jos și coercițiunea exercitată de clasele de sus este un fenomen social universal și NATURAL. Aristocrațiile se nasc prin selecție hereditară și trăesc prin conștiința autorității puterii politice și prin acumularea averii» (p. 359) (sublinierile sunt ale noastre).

«Selecțiunea elitelor se face nu numai pe bază de merite personale dar și pe principiul heredității» (p. 360).

«Clasele de jos sunt prin definiție amorfe și difuze» (p. 362). «Niciodată nu s'a ridicat numai din rândul claselor de jos o aristocrație conducătoare ci aceasta s'a format și s'a transformat lent după linia hereditară a aceleia care exista. Tipul aristocrat este un fenomen «a priori» (p. 366).

Am dat citatele nu pentru a discuta valoarea științifică a afirmațiilor și eventuala lor contrazicere, ci pentru a certifica existența claselor și a elitelor în concepția naționalismului curent. Diferențierea aceasta între oameni e deci considerată ca dreaptă și exprimă o lege NATURALĂ. Clasele sociale există și nu poate fi

altfel. Inferioare și superioare. Aristocrația hereditară e și nu poate să nu fie. Ea e dată — «a priori» — nu se formează deci și se caracterizează prin superioritatea ei și... «acumularea averii».

Așa e peste tot, așa va fi mereu — fenomenul e universal și natural — și, desigur, românii nu pot face excepție. Marea națiune română — românii adevărați — se împarte totuși în clase: inferioară și superioară, aristocrații și mulțimile «amorse și difuze». Iată ce decretează fără drept de replică naționalismul de azi.

Să vedem ce decurge de aici. Și întrucât prin această «naturală» diferențiere, naționalismul — astfel înțeles — poate aduce ridicarea tuturor românilor așa cum acceptăm că trebuie să facă adevăratul naționalism.

O MICĂ ȘI NEVINOVATĂ CONFUZIE

Înainte, însă, de orice altă discuție, o clarificare a inferiorului și superiorului se impune. Vom prinde, poate, dintr'odată, înțelegerea întregii — probleme.

Este cert că oamenii nu sunt egali dela natură. Că nici nu pot să fie egali. Și e foarte bine că nu sunt egali.

De altfel, nici o teorie din lume nu susține că ar fi sau ar putea deveni egali... dela natură. Prin capul nimănui — afară numai dacă n'a înnebunit de teorie — nu poate trece concepția că oamenii ar putea fi scoși vreodată — ca din fabrică — cu aceeași înălțime, capacitate toracică, coeficient de inteligență și calități sufletești.

Nu. Oamenii sunt și vor rămâne deosebiți dela natură. Inegalitatea biologică e lege universală și permanentă. Deosebiri de inteligență, de aptitudini sau de simplă conformație fizică au fost, sunt și vor mai fi.

Dar ce raport are diferența între mine și dumneata, între individ și individ, cu diferența între clasă și clasă? Diferența între mine și d-ta e o diferență NATURALĂ, biologică. Diferența între clasă și clasă — luată în corpore — e o diferență SOCIALĂ. De ce atunci o inegalitate între INDIVIZI să se transforme dintr'o dată, pe neașteptate, într'o inegalitate între CLASE? Inegalitatea dintre om și om să se confunde cu cea dintre grup și grup? Dece această voită confuzie? De ce clase întregi superioare și inferioare când există numai indivizi superiori sau inferiori?

S'o spunem dintr'o dată dece. Diferența dintre individ și individ e o

lege naturală, deci necesară. Așa e și așa va fi. Dacă se face însă voită confuzie că vor să transforme și inegalitatea SOCIALĂ dintre clase, în una NATURALĂ. Să se creadă că e tot lege necesară și să ne facă să admitem că așa cum s'au născut, se nasc și se vor naște oameni inegali, tot așa au fost, sunt și vor mai fi clase inegale.

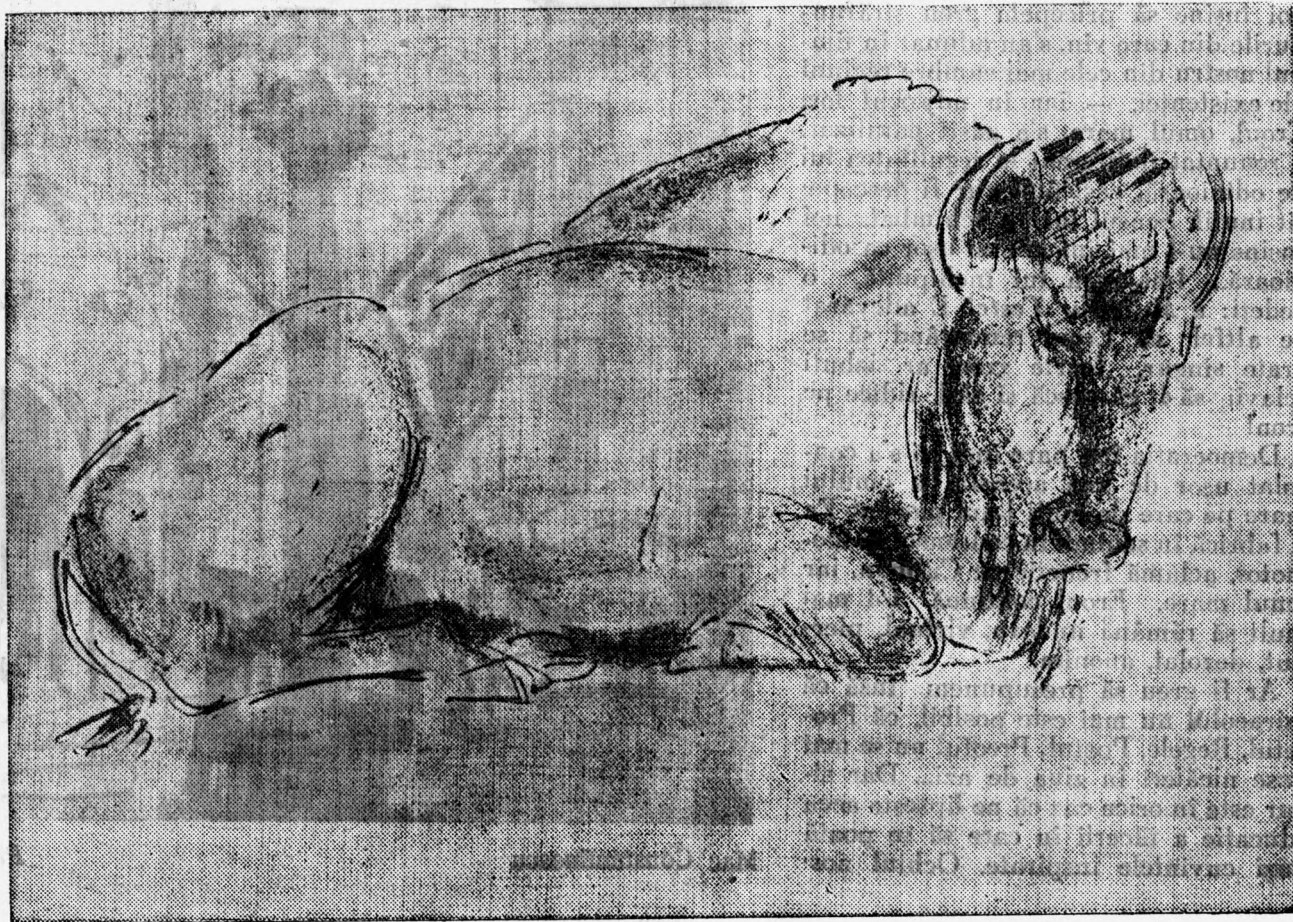
Să vorbim însă ceva mai pe larg. Dacă și clasele — ar fi inferioare și superioare — în corpore — ca și indivizii, atunci toți cei din clasa «superioară» ar fi deștepți și toți din cea «inferioară» niște proști. Toți aristocrații și bogații ar fi genii. Toți pârliti niște inbecili. Așa e? Slavă domnului, foarte mulți din cei bogați și «nobili» sunt cretini veritabili. Fără inteligență, fără talente. Iar mulți pârliti sunt de o uimitoare inteligență și din rândurile lor s'au ridicat cele mai multe genii.

Cum poți atunci, ÎN CORPORE, să-i decretezi pe unii toți superiori — clasa de sus — și pe alții, iarăși pe toți, inferiori — clasa de jos. Mai mult, cei de sus să se nască deapănuri deștepți (înțelesul transmiterii calităților prin «hereditate») să fie chiar dați dela începutul timpurilor așa — A PRIORI — și cei de jos să fie sortiți să rămână mereu tâmpiți, să nu poată deveni niciodată superiori prin ei, ci — cel mult — prin împerechere cu cei de sus care, numai ei, transmit calitățile. («Niciodată nu s'a ridicat numai din rândul claselor de jos o aristocrație conducătoare ci aceasta s'a format și s'a transformat lent după linia hereditară a aceleia care exista»). (Dialectica Naționalismului p. 366).

Cititorul care n'are sânge albastru de aristocrat a înțeles? Niciodată, el sau copiii lui, nu vor putea deveni conducători. Sunt clasă de jos menită pururi să rămână jos.

Iată atunci rostul confuziei între inegalitatea naturală și cea socială. Între ele nu există niciun raport. Dacă inegalitatea între om și om e lege naturală, inegalitatea între clasă și clasă nu poate fi. Poate fi lege SOCIALĂ, dar aceasta e cu totul altceva. Legea naturală nu se schimbă. E dată așa și rămâne așa. Legea socială e a oamenilor, se poate schimba. Cine vrea să facă confuzie între aceste două legi, cine vrea să transforme inegalitatea socială într'o lege naturală, acela prea să nu se schimbe această inegalitate niciodată. Prin această confuzie, deci, se încearcă a se apăra situația DE CLASA a elitelor, a aristocraților, a superiorilor, în detrimentul celor decretați inferiori și care formează majoritatea acestui popor.

Mai mult, se încearcă a se face confuzie între SITUAȚIA socială și ROLUL respectiv. Cei superiori — cei bogați și cu presupuse calități ereditare au și rolul de conducători. Cei inferiori — cei săraci și mereu soco-

BIZON — SCHIȚĂ.

MAC CONSTANTINESCU

fiți a se naște proști — au soarta să fie întotdeauna conduși. Se asigură și se justifică astfel — printr-o presupusă lege *naturală* nu numai situația socială ci și ROLUL legat de această situație.

D. Roșu vorbește de clasele (nu de indivizi) de sus și clasele de jos, superioare și inferioare, aristocrate și vulg. Situația lor e decretată ca *naturală*. Iată dela început și la d-sa confuzia între inegalitatea naturală și socială. Confuzie între superioritatea socială bazată pe situație — bogăție — și între cea naturală bazată pe merite.

Toți cei decretați superiori — adică toată clasa — trebuie și merită să con-

ducă — indiferent de calitățile lor — și toți cei decretați inferiori trebuie să asculte, iarăși indiferent de calități. Sau, în bună limbă românească, toți «aristocrații», «elitele», — proști sau deștepți, oameni de treabă sau canalii — au dreptul la situație și la conducere. *Se nasc superiori!*

Toți cei din clasa de jos, fie ei genii, trebuie să rămână în situația lor și să se lase conduși. *Se nasc inferiori!* Legea e NATURALA — necesară și permanentă — și dela ea nu se poate abate nimeni. Calitățile sunt *ereditare*, date «a priori» și nu se pot căpăta altfel. Nu poți ieși din situația ta orice ai face. Orice ai fi.

a doua generație dacă valoarea personală dispăre. CLASA însă nu dispăre odată cu ștergerea valorii personale. Clasa se transmite, rămâne, aceeași mereu. E «ereditară». ELITELE ADEVARATE se plămădesc mereu din tot aluatul mulțimei, din nașunea întreagă, dintre TOȚI ROMÂNII. La rangul de elită adevărată — în sens de valoare personală — se poate ridica oricine dacă e dotat, nu-i exclus nimeni, nu-i un drept de familie în favoarea câtorva, «a clasei superioare» CI E DREPTUL POPORULUI ÎNTREG DE A SE RIDICA. AL NAȚIUNEI ÎNTREGI.

Dar, poate, ne înșelăm. Poate nu-i altul decât acesta înțelesul pe care îl dau elitelor naționalistii de azi. Poate că ei nu confundă elita cu clasa, valoarea și meritele personale cu puterea și situațiile familiare moștenite de toți creștinii cu... osânză «superioară».

Nu știu ce gândește fiecare naționalist în parte.

Îl știu însă cu dragoste adevărată de poporul său și de perfect de bună credință. De altfel lui, modestului luptător naționalist, mă adresez. Bunei, curatei lui credințe.

De discutat aici nu pot discuta însă decât cu teorii emise de conducătorii sau doctrinariii naționalismului de azi. Pe aceste teorii mă pot baza în analiză. Pe aceste teorii le putem vedea dacă sunt conforme cu buna credință a luptătorului naționalist — care nu poate voi decât ridicarea națiunii întregi — sau dacă ele nu contrazic, nu înșală cumva această bună credință, trădând cauza întregului popor format din clasele de jos în favoarea unei minorități decretată clasă superioară, socotită cu calități și drepturi familiare, ereditare, NATURALE și deci inatacabile.

De aceia vom analiza mai bine raportul dintre națiune și elită în doctrina naționalismului de azi. Să vedem logic, până la ultimul înțeles, ce e clasa superioară, elita, aristocrația, în această doctrină, cum e înțeleasă și ce se poate ascunde sub acest înțeles.

Pentru aceasta să vedem toate raporturile imaginabile între națiune și elită. Atât din punct de vedere al substanței cât și al ierarhiei.

Necesități redacționale impun însă împărțirea articolului în două părți. El e însă conceput atât de unitar încât lipsa sfârșitului dăunează oare-

cum înțelegerii de ansamblu a problemei puse. Multe din cele afirmate mai sus se vor lămurii mai bine în cele ce vor urma.

Cer de aceia iertare și sper că singurul cititorul o să facă unificarea atunci când va apare și partea a doua. Cu atât mai mult cu cât înțelesul ei depinde mult de clarificările și noțiunile fixate acum.

Al. C. Constantinescu

CHIAR DACA EȘTI.. ROMÂN !..

Da. Și vom vedea că e așa dacă vom analiza care sunt consecințele acestei voite confuzii pentru naționalismul de azi dela care toți românii — nașunea — își așteaptă mântuirea. Vom vedea dacă acest naționalism ce se declamă azi la toate răspântiile nu

este cumva un FALS NAȚIONALISM menit a asigura huzurul claselor superioare prin exploatarea mai departe a mulțimilor — clasele inferioare — mulțimi ce formează poporul întreg, ce suntem noi toți, ADEVARATA NAȚIUNE.

MULȚIMEA ȘI ELITELE

Am văzut că diferența dintre clase e o diferență de situație. O diferență socială confundată voit cu diferența naturală dintre om și om. Diferența dintre om și om e de aptitudini. E drept că această diferență naturală, adică INASCUTA, poate duce la o diferență socială, de situație. E astfel organizarea socială că omul cu aptitudini poate căpăta o situație materială bună. Dar e tot atât de adevărat că nu toți oamenii cu aptitudini câștigă această situație, după cum toți cei cu situație socială sunt și superiori naturali. Se vede astfel încă odată de ce nu poate fi confundat naturalul cu socialul, biologicul cu cele stabilite de legile umane. Lucrul e atât de adevărat, inegalitatea de situație materială vine atât de evident DELA SOCIETATE nu dela natură, încât nu numai că inferiorii naturali pot avea situație și cei cu calități naturale superioare pot fi în mizerio-

dar dacă organizarea socială ar fi alta, dacă n'ar mai permite acea «acumulare de bogăție» de care vorbește d. Roșu ca de un drept al aristocrațiilor, atunci n'ar mai fi inegalitate socială de situație, deși inegalitatea naturală între oameni ar rămâne. Această inegalitate de situație — de clasă — vine numai dela SOCIETATE și n'are nici un raport cu NATURA. Astfel, ea se dovedește a nu fi NECESARA și PERMANENTA ca o lege a naturii ci FORTUITA și trecătoare ca un așezământ uman.

Necesară și permanentă e numai inegalitatea între om și om din punct de vedere al calităților înăscute. Oamenii sunt ai naturii. Dar clasele sunt un produs al SOCIETĂȚII și vor avea valoare și vor dăinui atâta timp cât societatea își dă organizarea ce le permite existența și transmiterea... «ereditară».

ADEVĂRATELE ELITE

Calitățile naturale dau elitele. Toți cei foarte dotați formează elitele. Restul e mulțimea, fără a i se da înțeles batjocoritor. Mulțimea e nașunea toată. Elitele sunt meritoșii acestei mulțimi, ai națiunii. Tot nașionali, tot get beget români, dar mai dotați, mai pregătiți, mai desăvârșiți. Acesta numai poate fi înțelesul ELITE-LOR. Cinstitul înțeles.

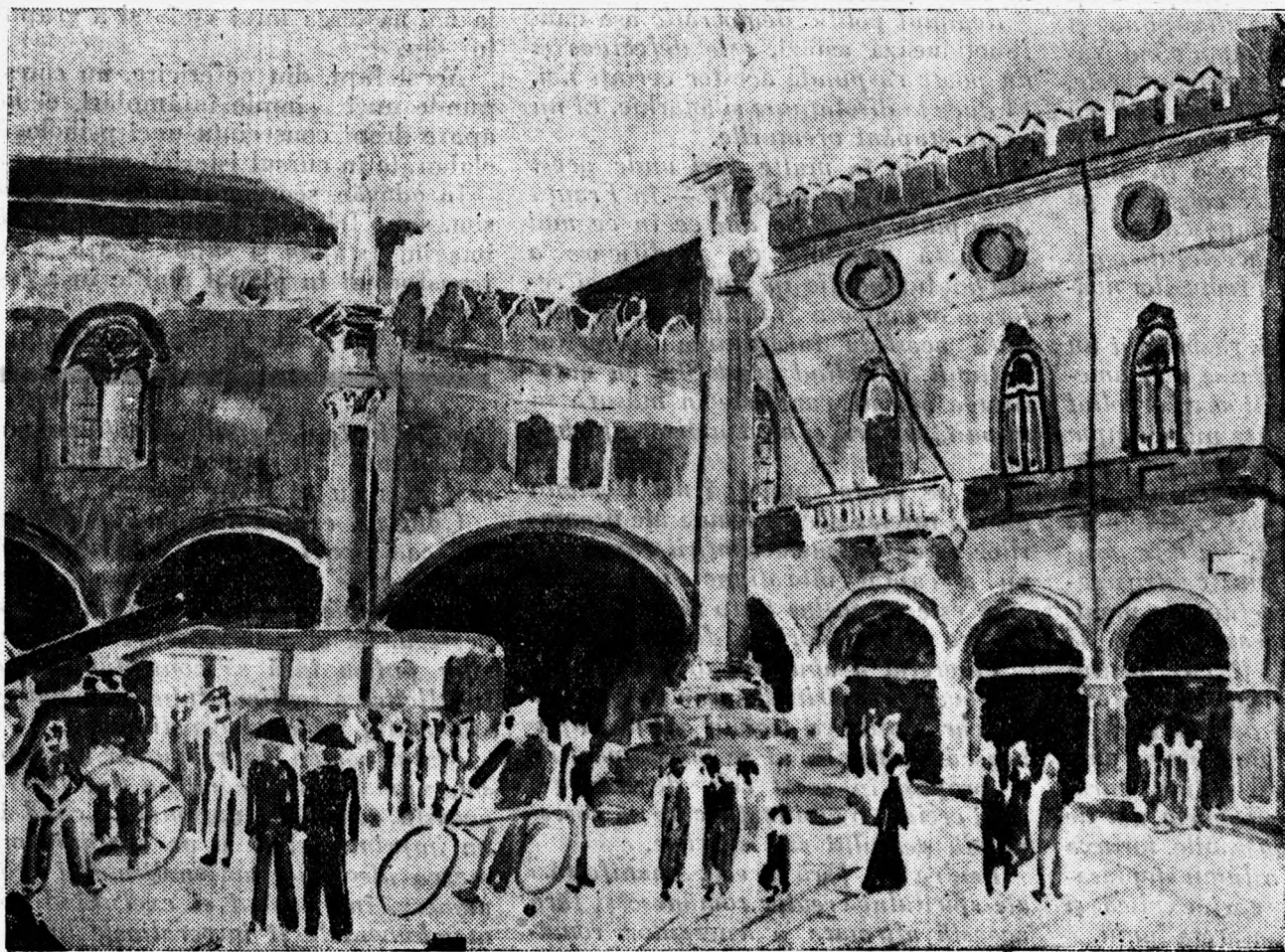
Dar, în felul acesta înțelese, mai pot fi elitele o clasă? Nu, evident nu. CLASA e dată («a priori») i se transmite calitățile și mai ales drepturile prin «ereditate», e luată în corpore, TOTALA — și cu cei inteligenți și cu cei creștini, și cu cei buni și cu canaliile istoriei. Ea e toată «superioară» și trebuie să i te supui ei în întregime și să recunoști tuturor ce fac parte din ea dreptul la putere și bogăție. Fiind numai ea superioară, elitele adevărate, NATURALE, născute din cei de jos nu pot fi recunoscute elite, neavând sângele albastru, neavând drepturile «ereditare».

Iată încă una din nedreptățile și răul admiterii naturale a clasei.

Să revenim însă la înțelesul adevărat al ELITE-LOR. Adică acela de a considera elite numai pe cei cu calități deosebite, pe cei mai bine pregătiți și dotați, de NATURA — cei cu valoare personală — indiferent de origina lor, de ereditatea lor, de situația lor socială.

Acestea sunt adevăratele elite. Ele sînt în sensul moral și intelectual. Ele se pot naște din orice mediu. Ele nu-și

transmit odată cu procreierea, situația și ROLUL — cum fac cele «hereditare cu blazon» — ci pot dispăre la

PIAȚALA RAVENNA
MAC. CONSTATINE
SCU

NAȚIONALISMUL, REALITATE

A VREMURILOR

C. IANULESCU

Războiul mondial făcut în numele principiului naționalităților a intensificat pretutindeni sentimentul național.

Firește ar fi fost ca această rezonanță a sufletului omenesc pentru tot ceea ce este în legătură cu ideea de patrie și cu pământul strămoșesc, această înaltă expresiune de solidaritate izvorâtă din porunca supremă a apărării entității națiunii, să se atenueze pe măsura ce noua orânduire a lumii urma să creieze, după terminarea războiului, o nouă situațiune de fapt.

Departa de a se potoli, în vremea care a urmat încheierii păcii, această stare de spirit a primit dinpotrioă impulsuri noi, o nouă conștiință a existenței și a necesității sale.

O comunitate națională devine o individualitate numai atunci când grupurile de oameni cari o formează au primit împreună botezul civilizației, au dezvoltat interesele lor pe aceleași linii și au un trecut comun de istorie și tradiție.

Conturul unei asemenea entități naționale este cu atât mai definit cu cât nevoia unei existențe unitare și totalitare este mai bine simțită înăuntrul și această unitate este mai bine afirmată în afară.

Inchegate din frământările politice ale ultimelor veacuri, națiunile au început a se manifesta ca individualități de acest fel, odată cu revoluțiunea franceză și războaiele napoleoniene. Pentru prima oară ideea solidarității apăsătoare atunci ca o necesitate comună, pentru că abolirea drepturilor feudale și trecerea pământului în proprietatea celor mulți ștergeau deosebiri locale și uneau pe cetățeni pentru apărarea acelorași drepturi.

Miscările naționale ale tuturor celorlalte țări au o origină identică. Ele au născut din emancipările fărâșești, înfăptuite mai cu seamă pentru necesități de ordin militar. Prin ele s-au realizat unitatea de limbă și apoi de cultură.

Justificări ideologice bazate pe considerațiuni etnice, juridice, istorice, au dat acestor concepte de solidaritate un substrat moral, o legitimare absolută, cărora simțământul național dădorează tăria și rezonanță deosebită ce produce în sufletul omenesc.

Dacă însă dealungul veacului trecut această concepție avea drept scop principal de a întrefine disciplina și solidaritatea necesară, atunci când Națiunea trebuia să-și apere frontierele, sau să cucerească teritorii, odată cu războiul mondial această stare de spirit se adâncește, și îmbracă în unele țări forma unei exaltări colective pe care alte timpuri nu a cunoscut-o.

Care sunt temeiurile acestei dispozițiuni sufletești proprii vremurilor noastre?

În primul rând războiul nu sunt încă închise și deja se văd amenințările conflictelor viitoare; orgoliul național al țărilor învinse nu se împacă cu rectificările pe care le-au suferit; incorporarea elementelor alogene în sânul națiunilor, cărora tratatele de pace au atribuit teritorii, nu este posibilă din cauza tendințelor centrifugale pe cari minoritățile etnice le manifestă; revoluțiunea rusească caută să răspândească și în alte țări fermentul comunist; migrațiunile cari permiteau altă dată deplasări de oameni din țările cu surplus de populațiune nu mai sunt posibile; sistemul politic european este distrus și sistemele noi de alianțe insuficiente și instabile, iar axa politică și economică a lumii deplasa-tă. Iată atâtea cauze cari explică și justifică această frământare a lumii.

Peste aceste motive de ordin sufleteș și peste această neliniște, se suprapun o sumă de factori de ordin economic, cari singuri ar putea răspunde de această ascuțire a egoismelor naționale.

Dezordinea monetară, insuficiența schimburilor, încetarea circulațiunii creditelor, toate agravate de progresele nestăpânite ale tehnicii, protecționismul excesiv, lipsa oricărei posibilități de înțelegere între popoare în domeniul economic, într'un moment în care interdependența economică a națiunilor ajunsese la apogeul său, face ca fiecare națiune să caute prin propriile sale mijloace să-și satisfacă maximul nevoilor sale, să-și întărească potențialul său industrial, pentru a fi în măsură să se apere în caz de război și trăind sub psychoza războiului și într-o atmosferă grea de nesiguranță, să-și concentreze toate forțele sale materiale și morale, în vederea pericolelor ce o amenință.

În asemenea împrejurări națiunile se voesc tari. Și a fost atât de puternic simțită această nevoie de încordare a forțelor și atât de necesară exaltarea conștiinței de solidaritate, încât pentru unii ideea de națiune în sensul ei curent a fost considerată ca insuficient de cuprinzătoare pentru realizarea a-celeia coeziuni sufletești a națiunii, cari să răspundă exigențelor timpurilor.

Peste conștiința de națiune s'a voit a se suprapune o conștiință a rasei, expresiune a unei legături de sânge, asemănătoare aceleia care există între membrii aceleiași familii.

Lăsând la o parte depășirile la cari în mod fatală loc ori ce nou curent ideologic, rămâne însă ca un fapt al actualității această recrudescență a simțământului național, care se constată pretutindeni.

Pentru a realiza unitatea de simțire, pe care o cere instinctul de conservare al națiunii, se cere o nouă disciplină, un regim de autoritate, instituțiuni cari să impună sacrificiile necesare funcționării statului și satisfacerii intereselor lui permanente. Aceasta este problema de viață, care se înfățișează astăzi celor cari voesc să vadă dincolo de suprafața evenimentelor: naționalismul nu poate să fie numai verbal, sub sancțiunea de a rămâne o eferescență steapă, ci trebuie să se realizeze în toate felurile sale.

Regimul politic democratic așa cum funcționează astăzi, este defectuos și nu poate răspunde acestor cerinți noi. El duce la disoluțiune și anarhie. El nu poate stăpâni premurile.

De aceea în multe țări unde acest sistem nu a fost înlocuit — în Franța de o pildă se simte din ce în ce mai afirmată tendința de modificare a sistemului politic în ființă, a unei reforme organice a Statului care să permită acestuia înfăptuirea cerințelor națiunii, investind acest Stat cu autoritatea morală care este în măsură să impună datorii și să canalizeze forțele vii.

Nu se poate spune că noi Românii nu am înțeles aceste semne ale premurilor și că antenele simțirii românești nu a captat vibrațiune universală, care este în același timp instinct de apărare însă și dorință de înălțare.

Tineretul a avut cel dintâi intuiția prefacerilor spirituale și a refacerilor pe cari națiunea trebuie să le împlinească pentru ca să se poată menține și propăși în acest colț de lume și să-și creieze o civilizație care să corespundă geniului său specific.

Pentru că fără aceste manifestări ale spiritului creator românesc și fără această afirmare a energiei româ-

CARACTERUL POLITICEI

ROMÂNEȘTI

AL. MIRONESCU

Paul Valéry scrie undeva următoarele:

«On ne peut faire de politique sans se prononcer sur des questions que nul homme sensé ne peut dire qu'il connaisse. Il faut être infiniment sot ou infiniment ignorant pour oser avoir un avis sur la plupart des problèmes que la politique pose».

În acești termeni ilustrul francez pune chiar problema onestității de gândire a oamenilor politici. Trecând peste categoria proștilor și a ignarilor, care intră, din nefericire, în doză masivă în politica de azi, Paul Valéry aruncă o umbră de îndoială asupra cinstei intelectuale a oamenilor, care ocupă un loc de prim plan în politică.

Reflexiunea ne apare cu atât mai gravă cu cât este fructul unei meditațiuni asupra împrejurărilor politice din occident, cărora, noi mai dela marginea apusului, le acordăm oricum un grad de perfecțiune. În asemenea condițiuni, unui filosof autohton nu-i mai rămâne decât să arunce călimara și condeiul, pentru că trebuie să spunem deschis, moravurile noastre politice sunt la un nivel extrem de scăzut.

Presa, care cuprinde zi de zi declarațiile oamenilor politici însoțite de comentarii, stă mărturie a unei afirmațiuni, care nu se mai cere demonstrată.

Un observator obiectiv se simte invadat de cel mai puternic sentiment al desnădejzii.

Să ne întrebăm așa dar, fără alte ocolișuri, care sunt cauzele acestei situațiuni, examinând problema în liniile cele mai generale, dar și cele mai adânci.

Se impune, din capul locului, observația că la noi nu se face o politică de principii, o politică de program. Așa zisul «program» se reduce sau la dorinți vagi, cari ascund o totală lipsă de competență sau la câteva formule sentimentale, cari acoperă o poziție demagogică, în vreme ce un program trebuie să conțină probleme și soluțiuni, așezate pe două coloane.

Astfel s'au născut partidele personale, grupuri adunate în jurul unor oameni inventați sau creațiuni ale unor împrejurări evolute sub semnul arbitrarului. Nemulțumirea, răzbunarea, mirajul puterii, șantajul, iată numai câteva din rațiunile cari justifică la noi nașterea unui «șef» și a grupului său.

Acest fapt, din nefericire, nu corespunde unei simple întâmplări, ci ne apare drept consecința unei psihologii elaborate în cursul istoriei noastre.

În adevăr, scormonind trecutul găsim, sub felurite întrupări, două imagini stăpân și supus, care s'au transformat în planul politic în șef și partizan.

Șeful are toate atributele stăpân-

nești în toate domeniile de acțiune, naționalismul nu se poate înfăptui și mai ales nu se poate păstra.

Cum va evolua naționalismul nostru, cari vor fi scopurile sale superioare și cum se vor realiza aceste scopuri sunt întrebări pe cari viitorul le va dezlega. La această răscruce a timpurilor putem însă să constatăm că o însuflețire a sentimentului național se ridică din adâncul conștiințelor.

Statul român va răspunde misiunii sale numai atunci când va ține trează această conștiință națională, când îi va imprima feluri și va sprijini formarea ideologiei naționalismului românesc, îndrumând și executând comandamentele și imperatiile lui.

lui de altădată, putând dispune fără rezerve de partidul său, iar partizanii, turmă docilă, urmează stăpânul pe drumurile cele mai sinuoase, străbătând fără rușine prin toate contradicțiile, acceptând toate tranzacțiile.

Capriciul șefului capătă puterea cuvântului de evanghelie, iar dacă vreun partizan, din scrupule de conștiință, refuză să-l mai urmeze devine un trădător sau un aviator politic, după cum conflictul de conștiință s'a produs odată sau de mai multe ori.

Partizanii nu au dreptul să cheme la răspundere șeful, pentru că el este singura justificare a existenței lor politice. Iar «comitetul», care deliberează și hotărăște numai ce dorește șeful, este o născocire hibridă pentru a salva o situațiune extraordinară de umilitoare. Imaginea acestui partid politic se concretizează într'un număr format din unitate urmată de foarte multe nulități, expresie a unei forțe numerice.

Formula la care s'a fixat partidul politic românesc, impune celor care fac politică să renunțe la o ținută demnă, iar preocuparea de treburile obștești, în loc să fie o școală de formare a caracterelor, devine o instituțiune de perversitate a lor.

Cât de greu este unei conștiințe să se salveze din frământarea patimilor politice, schematizate la răfueli personale, mai ales când răzvrătirea, în condițiunile semnalate, se înregistrează în opinia publică drept o gravă abatere.

Cu totul alta ar fi fața lucrurilor dacă oamenii s'ar grupa în jurul unui program, care ar rămâne garanția unei atitudini unitare și ar determina o reală ierarhizare a valorilor după gradul de perseverență, competență sau talentul pus în slujba programului.

Dar redactarea unui program reclamă un minim de libertate și de spiritualitate, care n'au fost niciodată realizate cu acea vigoare de natură să le acorde forța unui obicei sau prestigiul unei tradiții.

Stăpânii, conformându-se structurii sau temperamentului lor, s'au comportat ca satrapi. În rare cazuri au semnat reforme impuse de un val străin de generozitate. Reformele au purtat totdeauna marca unor delibereări isvorâte din sentimentul superficial că țara românească trebuie, cel puțin în mod formal, să urmărească ritmul civilizației.

Niciodată reformele n'au fost fructul copt al unor necesități organice.

Pe de altă parte poporul nu s'a ridicat nici el la aceea conștiință a drepturilor, cari se cer reclamate și păstrate cu orice sacrificiu. Colectivitatea românească nu a știut ce înseamnă luptă pentru drepturi și a rămas pe linia scepticismului și a neputinței, care rezultă din raporturile dela stăpân la supus.

Evident, educațiunea maselor populare nu este cu puțință în absența conducătorilor și în afara unui pact minimal de libertăți, fixate și menținute cu o desăvârșită onestitate.

Ideea de libertate este așa de puțin încetățenită pe pământul nostru, încât chiar stăpânii trăiesc cu neliniștea de a fi maziliți. Nimeni nu se simte înfipt în teren ferm. Nimeni nu are sentimentul certitudinii unei situațiuni. Jocul întâmplător de forțe nu cunoaște, la noi, nicio stavilă. La rândul său stăpânul trebuie să fie un «șiret», să trăiască într'un permanent echivoc și nesinceritate, armele de totdeauna ale goliciunii sufletești sau lășității de gândire.

FALȘUL INTELECTUALISM

POLITIC

VASILE DAMASCHIN

Divorțul între doctrinele politice românești și echipele electorale de lucru este mai mult decât evident. Și consecințele lui nefaste măresc astăzi haosul și accentuează lupta larg deschisă între vechile valori și personalități instaurate și nouile generații posedate de cele mai acute crize de negare, de reînnoire, de dramatică îndoială.

Falimentul democratismului românesc e datorit:

1) Doctrinelor inițiale, îndoelnice, importate cu prea mare ușurință și neadaptate realităților sociale și politice românești.

2) Ingrășării peste măsură a burgheziei obeză, demagogică și profitoare ordinară a votului universal.

3) Lipsei de înprospătare, de intelectualizare a cadrelor politice.

Spiritele propovăduitoare ale unor noi regimuri de libertăți, văd erori absolut fundamentale, erori cari nu pot fi soluționate decât printr-o înlocuire violentă și tot fundamentală.

Cum nu ne propunem să slujim cultul unor noi și certe formule, facem operă de strictă cercetare a valorilor și realităților prezente.

O doctrină politică înseamnă nu

o simplă formalitate de justificarea existenței unui partid, — firma necesară oricărei afaceri comerciale, — ci atitudinea veritabilă și categorică a unei colectivități în fața problemelor sociale și măsura soluționării lor. Cum dealungul istoriei noastre «măsura soluționării» s'a confundat cu un biet program de guvernământ, de gospodărire mai mult sau mai puțin onestă a avutului statului, partidele nu s'au deosebit cu nimic, fie că firma lor e «liberală», «fărănească», «populară», etc.

Nimic nu justifică astăzi existența unui partid decât dorința de a pune mâna pe putere, setea de a «plasa», de a înavuți flămânzii și trepădușii cluburilor politice.

«Atitudinea în fața problemelor sociale», crezul unui partid, devine o simplă amintire, uneori supăraătoare.

Ideologic vorbind, îmi veți putea, vă rog, face cât de mică deosebire între programul de lucru, — nu numai guvernamental — între o echipă conducătoare liberală și una fărănească, ca să luăm, așa, un exemplu? Există vre-un semn de distincție, profund, autentic, delimitativ, care să fie altul decât: echilibrarea bugetului, (într'un chip sau altfel), apli-

cință a arbitrarului, care înfloarește sub domnia stăpânilor. Se știe din cele mai străvechi timpuri că stăpânul procedează în alegerile sale după criteriile cele mai subiective, cari se opresc mai ales asupra acelor însușiri, care n'au fost niciodată o podoabă morală a omului.

În felul acesta sunt promovați toți acei cari prin însușirile lor negative au o vocațiune pentru intrigă, pentru minciună și a căror coloană vertebrală se îndoiește ca o nuia.

Cu un cuvânt aceia care sunt mai lipsiți de personalitate.

Astfel între activitatea politică și îndeletnicirile spirituale s'a creat o prăpastie, când în realitate cea din urmă nu poate avea o valoare decât filtrată printr-o înaltă spiritualitate.

De ani de zile la noi nu s'a făcut nici o mare reformă, care să cuprindă întreg organismul țării și care să fie punctul de plecare al unor importante și susținute transformări pe toată suprafața țării.

Se poate afirma că poporul românesc se desvoltă la întâmplare.

După atâția ani nu se poate încă vorbi de o unitate spirituală, de o ființă românească, de o expresie culturală a sa.

Nimeni n'a reflectat la acea mare inițiativă, care să înlesnească și să organizeze procesul de osmoză spirituală între regiunile și valorile românești.

Iată pentru ce să ne fie îngăduit a spune că la temeliile politicei noastre lipsește actul de gândire românească.

Al. Mironescu

carea de legi aprimitive, menținerea ordinii publice, rațiuni de stat, etc.?

Guvernul reprezintă punerea în practică a unui program doctrinar, echipa de lucru a unei ideologii. Reprezintă astăzi aceste guverne, în mod distinctiv, punerea în practică, pe teren, a unui program ideologic, «măsura soluționării» a unor probleme sociale?

Dar mai există doctrine? Sau au existat, vreodată, în mod cert, cinstit?

Marele reforme politice și sociale, înnoirile regimuri, dacă ar fi să privim numai câmpul spiritual al Europei noastre, au pornit prin incerte mișcări, volitive, chiar sângeros teroriste, dar fără o bună busolă ideologică.

Așa a început comunismul Rusiei Sovietice de astăzi, așa a pornit fascismul sau hitlerismul.

Faza embrionară, — epoca de afirmare, — se bizuie mai mult pe brațe decât pe cap.

Aceste mișcări incerte, mai mult romantice, — vă amintiți de nihilistii din timpul țarismului, primele afirmări ale comunismului de astăzi, ca și de organizările militariste ale actualului Duce — au devenit apoi partide organice, rotunde și pline de miez doctrinar, cari ideile-forțe, le-au dus pe culmele unor grave și magnifice regimuri și reînnoiri.

La noi acest proces a fost totdeauna anapoda. Politica românească a pornit mai totdeauna dela doctrină — și aceea împrumutată — pentru a ajunge la nenorocite echipe fără culoare și suflet.

Noi nu am evoluat normal niciodată dela mișcare la partid, — deci la teoretizarea mișcării, la punerea ei în forme valoros doctrinare.

De aceia cadrele fără axă, trupul fără suflet, s'au desmembrat.

Formula politică național-liberală, al cărui părinte a fost bătrânul franc-mason Ion Brătianu, a fost adusă de pe piețele Parisului, unde circulau printre baricadele revoluției. Revoluția noastră dela 48 a fost făcută după rețetă franțuzească și cu coconi cari purtau unghiile negre și părul mare, ca Edgar Quinet sau alt zeu al revoluției.

La început a fost, dar, firma. Partidul încheiat a uitat de doctrină, «adaptându-se necesităților timpului», în realitate adaptându-se moravurilor și practicilor de club. Burghezia ghițuindu-se, a sucombat sub propria-i lăcomie de putere.

Iată calitatea intelectuală a politicei românești.

Partidele luptându-se sau cu sărăcia vremurilor de bejanie opoziționistă, sau cu puterea venită plocn peste noapte, și exercitată sub formă comună de «redresări economice», «împrumuturi», «festivități», sau alte comedii eftine guvernamentale, a pierdut și ce brumă de elasticitate, de viață ideologică pe care a avut-o, devenind simple echipe de guvernământ, fără a mai fi expresia justă a unei atitudini doctrinare politice.

Un șef înțelept și o elită intelectuală conducătoare, conștientă, va ști totdeauna să dea, de-alungul anilor, o nouă vigoare, o nouă prospețime spirituală partidului lor, pentru a nu se sufoca de obezitate, pentru a nu înțepeni de scleroză.

Partidele au nevoie de înviorare intelectuală. Dar pentru aceasta trebuie să presupunem existența unui mănunchiu de intelectuali, cari cinstesc și conduc destinele partidului.

În practică, pe primul plan stau samsarii verosi — financiarii și afaceriștii partidelor — oamenii de culise, joci și întrebuițați, precum și brutele electorale, conducătorii «forțelor» organizațiilor. Cam devin totdeauna membrii de bază ai guvernelor regimului.

Intelectalii sunt excluși din rândurile conducătoare din rândurile

frunțașilor, ca fiind spirite critice, incomodante, cu conștiință și bun simț. Balastul intelectual este odios partidelor. De aceia ele au luat astăzi forma unor echipe, volante de escroci și samsari, vârați până în gât în operații necinstite și abuz de putere, oameni cari trec ușor de pe scaunul ministerial în cabinetul judecătorului de instrucție.

Partidele au prezentat și prezintă și astăzi o lipsă totală de elită intelectuală conducătoare.

Normal ar fi ca un partid să fie condus de intelectuali. Adevărul a fost totdeauna altul. Din practică, se spune.

Privită problema din acest unghi, nu e de mirare lipsa de spirit, de miez doctrinar a partidelor. Nu e de mirare că patidele românești au ceva flasc, nu au șira spinării.

Lipsite de un crez inițial, autentic, au suferit și lipsa unei elite intelectuale, care să le însușelească.

Când conducerea partidelor, — în opoziție se înțelege, — a pus problema revizuirii și înprospătării programului, conform tradiționalului crez, și a mobilizat într-o noapte echipele elitei sale așa zise intelectuale, iarăși nu e de mirare că s'au făcut de răs. Fiindcă forurile conducătoare nu au avut niciodată întrucât nu au preferat și încurajat — intelectuali.

FALȘUL INTELECTUALISM POLITIC SE VADEȘTE ASTAZI ÎN TOATA FORMA LUI NENOROCITA.

Încercările disperate de a infuza partidului, prin cercurile de studii, spiritualitatea percută, e lamentabilă, e o parodie caragelească.

E greu să dai jos din capul scării, inșii odioși, incuți și necinstiți, cari au acaparat conducerea partidelor, în dauna elitelor intelectuale. Vedeți, vă rog, de cine se formează o echipă guvernamentală, ce elemente sunt alese din rândurile partidului, când aceasta e chemat de Capul statului să formeze guvernul?

Totuși nu e lipsită de savoare poza acestor odioși inși, deținătorii de astăzi ai destinilor partidelor, și, implicit, deținătorii destinilor țării, care vor să-și afirme, să-și afișeze cu tot dinadinsul calitatea lor intelectuală.

Trăim vremurile celei mai necunoscută babilonii spirituale, în mijlocul celei mai puturoase Sodome politice. Valorile sunt amestecate și false. Dorința de a ieși la liman e înăbușită din fașă și la timp. Domnia incorectitudinii, inconștienței și irresponsabilității e decretată oficial.

Practicile democratismului sunt în toată amploarea lor nefastă.

Timpul va dovedi însă că nu democrația, libertatea oamenilor egali între dâșii și singuri în drept să se conducă, au fost idei criminale, ci democratismul, profitorii acestui regim de libertate.

Partidele demagogiei nemernice au vădit insuficiențele și relele apucături, cari au dus un regim de răpă.

Am relevat unul din aspectele mizeriei lor spirituale: falsul intelectualism politic. Le vom prezenta pe toate celelalte, la rând.

DESPRE PURITATEA RUMÂNIEI

SANDU TUDOR

Și acum, e nevoie să scriu ceva și despre cea ce stângaci și nepotrivit numim «timpurile cele bătrâne», cu alte cuvinte, să ne apropiem, de fapt, de tinerețea lumii, cerul de legendă și datină sub care s'a arătat copilăria istorică a pământului rumânesc, puritatea rumâniei.

Și dacă în știință s'a ajuns la încheierea, că trebui «să revenim la observația naivă și proaspătă, în toate privințele, fără a lăsa la o parte ceva și a descrie simplu tot ce vedem», cu atât mai vârtos pentru cea ce voim noi, se cade un fir de povestire simplă, care să ducă deadreptul la o vedere limpede, peste timp și depărtare.

Să intrăm în felul de a spune și a vedea al moșilor și străbunilor, în înțelegerea lumii pe care o păstrează poporul rumânesc în credințele lui. În bogăția aceasta pe care o închide literatura populară, în vedenia aceasta apropiată viu, vom putea afla ceva din adevărul nostru care curge peste veacurile de totdeauna.

Și fiindcă trupul omului se află, pe scara mărimilor, la jumătate de drum între praful nevăzut al atomului și bulgărușul covârșitor al stelelor, să vorbim mai întâi despre cer și despre pământ, cele două mari întinșuri care înrăuresc și hotărăsc mai mult pe om.

I.

«Agathyrsii adică Dacii din Munții», ca și Geții din câmpie, știm că, «în afară de tatuajul feții și trupului, își vopseau și părul lor blond cu o culoare albastră, culoarea cerului».

Moșii noștri cei din străvechime erau slăvitori și închinători ai cerului. Dumnezeu era în cer, nu pe pământ. Chipul lui era pe seninul slăvii, de aceea era adorat în singurătatea cea mai de sus a înălțimilor fără nori.

Când ceața, furtuna, grindina, ascundea fața limpede a zeului, Geții svârleau din arc săgeți spre cer, până se domolea vrășmașia firii, și în chipul acesta ajutau zeului, la liniștirea Lumii.

Raiul getic nu era ca la alte neamuri sub pământ, ci tot în cer. La patru ani odată, tot neamul getic trimetea unul dintre ai lor, sol în cer, căruia i se da însărcinarea să ducă acolo sus, dorințele, nevoile și rugăciunile neamului. Omul cel ales sol, care renunța de bună voie la viața în trup, această piedică pentru suflet de a se bucura de nemurire, era socotit sfânt. El era aruncat în sus, deasupra unei uriașe lănci înfiptă în pământ, la lumina zilei, cu fața spre cer. Jertfa aceasta era așa de sfințită, încât dacă cel aruncat în vărfuri nu murea, însemna că solia lui era nevrednică, că nu era primit să se arate în fața

zeului, care-l osândește astfel, la veșnică moarte a vieții trupului.

Aplecarea aceasta pentru slăvirea cerului au moștenit-o și o trăesc și rumânii, până în zilele de acum. Tăranul, de peste tot cuprinsul meleagurilor noastre, cinstește cerul ca mai presus de «lumea asta de sub soare» și care la rândul său își are lumea sa «lumea ceilaltă».

Credința cea vie, de pe buzele poporului, spune, în atâtea variante ale folclorului (Vezi col. Acad. Rom.) că, «înainte vreme, cerul era aproape de pământ; era jos, de-asupra bordeicilor, de-l ajungeai cu mâna când te suiai p'un maidan mai nalt».

«Omul, cum e nesinchisit din fire, nu și-a dat seama de această bună-tate dumnezeiască, că nu era puțin lucru pentru om să aibe în preajma lui pe Dumnezeu și toată lumea raiului. Nesinchiseala a ajuns departe de tot, când s'a înmulțit lumea și pământul s'a spurcat. Așa într-o zi o femeie fir'ar oarbă, după ce a spălat scutecele copilului, s'a apucat să le scuture pe coperișul bordeiului. Și a mârșit cu tină de copil mic, cerul.

Dumnezeu dac'a văzut așa, de sila oamenilor, că nici cerul nu-l pot ține curat, a grăit cu glasul lui de foc.

— Iii lume păcătoasă! De-acum să nu știți ce este înaltul cerului și nici adâncul pământului.

Și Dumnezeu a fugit cu cer cu tot în sus, și l-a depărtat atât de mult, precum se vede astăzi, că nu degeaba zicem noi: departe cât cerul de pământ.

Cerul e socotit, la țară:

ca un coviltir umflat
peste lume aruncat.

El este «așternutul picioarelor lui Dumnezeu» și pe-alocuri se spune chiar, că «Dumnezeu este cerul», «cerul e fața lui Dumnezeu». Bunătatea Lui, prin cer se arată, ca și mânia Lui.

Ploaia, cheia îmbelșugării, de la cer vine. Răsboiul, răutățile, seceta și oricare cumpănă, socotite ca niște osândiri dumnezeiești, tot prin cer își vestesc venirea, în felurite semne.

Pentru țaran cerul e o realitate copleșitoare care îl urmărește peste tot ca privirea unui ochi strălucitor, cu toate că e atât de depărtat.

Pentru orășean, însă, blestemul suirii cerurilor s'a realizat până la dispariție totală. Cu cât orașul a crescut mai babelic, cu atât jos între zidurile lui, cerul nici nu mai e luat în seamă, e nesocotit, a pierit.

De am adus însă aci acest parfum de folclor, am făcut-o numai pentru a da puțință să se întrezărească, cât adevăr ascunde naivitatea rumânului.

Nu vom face aci vreo pretențioasă desfășurare de erudiție, dar, putem spune că știința din ultimul ceas înțărăște adevărul țărănesc, asupra însemnătății covârșitoare, hotărâtoare de destin, pe care o are cerul asupra vieții zilnice.

Și dacă în veacurile mai depărtate, ghicirea sau viziunea acestui adevăr a născut legenda populară sau astrologia savantă, în zilele noastre cunoașterea riguroasă a ajuns la descoperirea științifică. Undele cosmice sunt azi problema cea mai pătimasă a cercetătorilor dintr-o serie întreagă de ramuri ale științei exacte.

Cerul cu fermecata pânză de aur a stelelor, revărsă spre noi o infinită emanație de unde cosmice. Pentru

noi însă, mai ales soarele și luna, nu ne trimit numai unde luminoase și de căldură, ci și unde electrice și magnetice, mai ales în perioadele de erupție solară.

Prin urmare, acțiunea luminii și căldurii asupra plantelor, animalelor și omului nu sunt decât, o parte din radiația totală a undelor cosmice. Înăuririle luminii și căldurii nu sunt astfel decât efecte secundare față de cele ale radiației cosmice. Ca să înțelegem rostul acestei întregi desfășurări de perspectivă se mai cere însă ceva.

II.

Ne vom întoarce din nou la popor și vorbele lui uimitoare. Pentru rumân dacă cerul e sfânt și viu, tot pe atât e și pământul. Și pentru că pământul e viu el se jeleşte ca un om cerului, adică lui Dumnezeu.

— «Doamne, zice el, mă tae oame-nii; nu mai pot!

— Rabdă, zice Cel-din-cer, că acum se îngrășe omul din tine, dar pe urmă te vei îngrășa tu de pe el».

După popor, pământul e un fel de ființă duală, care se mișcă, are sânge și vine de sânge ca și omul.

«Pământul e mumă la lumea întreagă, dar nu e mumă ca mumele celelalte; el, ce naște, după ce îi crește, tot el îi mănâncă, deoarece, ori om, ori dobitoc, ori copac, ori floare, și toate din lume din pământ sunt născute, din pământ cresc și tot în pământ intră. Pământul pe toate le mănâncă. Deaceia-i vorba rumânească: «mânca-l-ar pământul».

Și acum din nou să ne întoarcem la înțelepciunea cânturării înalte și a cercetării științifice, care mărturisesc același adevăr ca și intuiția mitologică a omului pământului. Întreaga morfologie a ființelor vii e legată de firea aceasta duală, bună și rea a pământului, cum se spune de felul solului. Iar ultimile concluzii ale geologiei, fizicii și biologiei socotesc pământul în realitate ca pe un mare organism viu.

De unde o concluzie, mai întâi, cu privire la om în genere, apoi pentru rumân în parte. Rasa e un ansamblu de caractere fiziologice foarte puternice, care se trec mai departe prin moștenire. Definiția e veche, e banală și nu mai stă decât în parte în picioare. Și iată de ce:

Descoperirea și studiul undelor cosmice vine să ne arate în adevărata ei lumină problema rasei, care se arată

a nu fi atâtea rezultatul moștenirilor cât al pământului, deadreptul.

Studiul fizic și special electric al substanțelor minerale care formează un pământ și reacția lor la pătrunderea undelor cosmice a dus la rezultate neașteptate. Felul pământului schimbă câmpul undelor cosmice la suprafața țărâmului. Această condiție e de ajuns a pricinui în organisme vii sau o sporire a creșterii sau un dezechilibru. Fiecare basîn geologic constituie o anumită matcă, cu un destin de creștere. Deosebiți botaniști de seamă au constatat că forma plantelor se schimbă extraordinar după pământul în care sunt cultivate. Nu numai lungimea tulpinii e schimbătoare, ci încă și foile, culoarea, grosimea, etc. Tot așa cu omul. Pământul îi dă totul, viață, înălțime, culoare, sănătate, etc. S'a stabilit de pildă de ce atârână buna conservare a nașterilor, adică șansa pe care o are un nou născut de a ajunge la vârsta matură. S'a dovedit că condițiile cele mai prielnice dezvoltării se întâlnesc pe pământuri de formațiune mai nouă, terțiar, cuaternar.

Și această înăurire bună sau rea a pământului e dominantă. Până și apele care brăzdează o țară reflectă exact compoziția chimică a substanțelor aceluși teren. Natura apei adaugă astfel la condiționarea dezvoltării organismelor vii.

Se înțelege, prin urmare, de ce spunem că azi o rasă nu mai poate fi socotită ca urmarea unei moșteniri de caractere străbune, decât într'un chip superficial, ea fiind principal urmarea, rodul neîncetată și trainic al pământului. Așa se explică de ce schimbând condițiunile de viață, locul, caracterele de rasă se schimbă și ele, dovedindu-se mereu legate de felul pământului și a înăuririlor cosmice ale climatului.

S'a dovedit rolul însemnat pe care-l are natura lăuntrică, geologică a măruntărilor pământului în diferențierea tipurilor.

Pământul e garanția purității unei rase. Așa despre neamul rumânesc se poate dovedi până la ce punct straniu și a păstrat puritatea trăsăturilor lui caracteristice. Ele au rămas aidoma cu cea ce e săpat, de aproape două mii de ani, pe columna lui Traian, cu toate că sunt rezultatul aparent din asimilarea unui amestec de toate rasele lumii.

Pământul nu poate trăda. Veșnic glia și steiul carpatic vor da o aceiaș icoană de omenie, căreia azi îi zicem rumânie.

Și invers aceste caractere rumânești încep să se ștergă, să piară în virtutea încrucișărilor prea numeroase și a părăsirii pământului.

Cronici

Politice

Săptămâna internă

Suveranul la Londra

Marea Britanie, îndurerată până în cel mai îndepărtat colț al Imperiului, însoțește cu gândul său pios și recunoscător, amintirea Regelui George V, care nu mai este.

La această ingenunchiere indoliată România trimite solia primului său cetățean: Regele Carol al II-lea participă la funeraliile Majestății Sale Regele Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei și al Teritoriilor Britanice de peste Mări, Impărat al Indiilor.

Cernita înfrățire a durerii în fața cripei ce închide douăzeci și cinci de ani de domnie, leagă laolaltă cu firele ei nevăzute cărările de mai târziu ale tinerilor monarhi, cărmuitori de popoare la vârsta minunată a bărbăției împlinite.

Pentru destinele politice ale României moderne, Regele Carol II trebuia — răscolind trecutul de bogată experiență a tatălui și unchiului Său — să îmbrace o îndoită misiune: construcție înlăuntrul, prestigiu în afară. Actul politic dela 8 Iunie 1930 a trezit la viață o încredere colectivă ce zăcea până aci, măcinată de surparea autorității deficient reprezentată de hiatus-ul constituțional deschis la 4 Ianuarie 1926. În interpretarea publică, urcarea pe tron a Regelui Carol II era indisolubil legată de nădejdea tare, neînfrântă, într-o renaștere politică sănătoasă, svâcnind tinerește sub eticheta rodnică a proaspătului Suveran.

De atunci și până azi, am înregistrat eforturile zilnice, a Regelui adânc înțelegător de exigențele multiple și complicate ale vieții de Stat.

Trista ceremonie dela Londra, prilejuește Suveranului nostru, în al șaselea an de domnie, pe lângă împlinirea unui act de smerită închinare la căpătâiul Regelui defunct, — și sarcina de purtător al integralității de simțire românească în cea mai de seamă expresie a reprezentării ei.

Eduard al VIII-lea și Carol al II-lea, în reculegerea mută a întovăririi ce-l strânge în fața mormântului deschis, așează la o răspântie a istoriei, îndreptar pentru viitor. Acolada Lor îndurerată miștește un început, pecetluiește un destin și înalță încrederea noastră pentru ziua de mâine.

Guvern și opoziție

Recentele încercări ale opoziției în lupta electorală dela Mehedinți, au depășit în formă și semnificație cele mai pesimiste prevederi cu putință. «Cămășile albastre» ale partidului național-creștin își dispută violent popularitatea cu «Gărzile țărănești» orânduite de d. Ion Mihalache.

Trecând dincolo de o normală concurență electorală, incidentele — unele sângeroase — au adus o stare de iritare lo-

cală puțin obicinuită, cu repercusiuni ample în comentariile presei care găzduiește pe rând violențele de limbaj întinse peste orice limită.

Cu oarecare înțelegere a lucrurilor filtrată printr-o experiență — nu de eri — s'ar putea spune că nimic excepțional nu se petrece la Mehedinți, afară de neplăcerile fizice ale ambelor tabere cari vor trebui să-și inventarieze cu durere, la sfârșitul campaniei ravagiile contendenților încasate.

Și totuși se petrece ceva ciudat. E atitudinea guvernului. Intradevăr o conferință ministerială de curând ținută, a hotărât reprimarea categorică a oricărei încercări de tulburare a liniștii publice, cu prilejul campaniei electorale dela Mehedinți și aplicarea cu strictețe a dispozițiilor legale pentru reglementarea portului de insigne și uniforme. Nimic anormal în această hotărâre a guvernului din punct de vedere al concluziilor la cari ajunge. Autoritatea centrală trebuie să-și exercite categoric și inflexibil atribuțiunile de factor echilibrat și la rigoare, represiv, în fața pasiunilor deslănțuite în preajma alegerilor. Postulatul ideii de ordine nu trebuie stîrbit cu nimic, constituind razimul principal de existență a prestigiului unui guvern. De data aceasta însă decizia guvernului apare viciată.

Autoritatea, atunci când se exercită, nu este suficient să conțină enunțări ener-

gice și sancțiuni severe. E necesar ca presiunea ei să se simtă la momentul oportun. Ezitarea e tot atât de dăunătoare când poartă asupra conținutului măsurii de autoritate cât și atunci când deplasează în timp aplicațiunea acestei măsuri. Tulburările dela Mehedinți au început cu mult înainte de hotărârea guvernului de a le reprima. Or, tocmai aci rezidă ciudătenia. Ministerul de interne și organele sale informative puteau preveni orice agitațiuni de natură să răscolească masele electorale. Desigur e mult mai ușor, mai târziu, după ce mișcările se declanșează, să apară o viguroasă acțiune de înăbușire a lor. Aparatul de stat cu mijloacele administrative și polițienești în subordine, poate oricând, astăzi, să juguleze din primul moment orice încercare de agitație a spiritelor. O acțiune de guvern însă nu-și poate manifesta autoritatea exclusiv prin măsuri represive, cari dacă, potolește temporar o mișcare, au totuși desavantajul dublu al uzării mecanice de represiune și al iritațiunii permanente ce o trezesc în opinia publică. Autoritatea, ca să se facă simțită, nu trebuie susținută de pretexte în exercitarea prestigialului său. O prevedere cuminte pornită dintr'un spirit de adâncă seriozitate și sprijinită de o cunoaștere exactă a realității servește ideii de ordine mai mult decât o represiune incidentală și de cele mai adeseori rău îndreptată.

Tulburările dela Mehedinți, dacă nu puteau fi evitate în total, în orice caz amplexarea lor ar fi fost limitată și difuzarea lor incendiatoare circumscriasă, dacă guvernul nu s'ar fi lăsat antrenat la început, de o prea mare și nelegitimă încredere în autoritatea latentă a organelor sale, și mai târziu, de măsura pripită și, desigur, deplasată în timp, a menținerii ordinii cu orice preț.

Eugen Demetriu

Săptămâna externă

Lupta politică din Franța

și consecințele internaționale

În situația internațională ai câteodată impresia că «apele s'au limpezit», că s'au desenat cu precizie curențele și direcțiile și că totul merge cu precizie spre un loc dinainte indicabil. Altă dată, dimpotrivă, tumultul evenimentelor e atât de mare, jocul lor atât de contradictoriu sau fără posibilitate de a fi pătruns încât ți se pare că totul se răstoarnă și nimic din înțelesul ce se schițează înainte nu va mai rămâne în picioare. În acest caz poți fi complet dezorientat dacă nu pozezi pătrunderea acelor fundamentale legi de evoluție socială pe care întotdeauna se ordonează evenimentele, oricât de grave sau de inconsecvente ar părea.

Tot jocul politic, toată desfășurarea, câteodată atât de capricioasă a evenimentelor, se reduce sau poate fi ordonat după legile de bază ale evoluției sociale. Având clară perspectiva acestor axe fundamentale, nimic nu mai pare cauzal contradictoriu sau divergent ca direcție. Totul devine firesc, necesar și explicit.

Vom avea poate odată ocazia să schițăm cititorului unele direcții fundamen-

tale ale acestei anarhii de evenimente ce ne copleșesc de câțiva ani și ne dau ades impresia unei nebulii a umanității. O ordonată recapitulare a lor ar putea să ne dea nu numai înțelesul firului organic ce le leagă, dar și intuirea celor ce se vor petrece. Perspectiva lărgindu-se astfel, ceiace ne sdrobește câteodată prin neînțeles ar prinde acel sens și acea înțelegere de care vorbeam.

Până atunci, însă, ne vom mărgini să ordonăm noi evenimentele, pe cât e posibil lucru în spațiul de timp restrâns pe care îl trecem în revistă și în care — evident — direcțiile fundamentale sunt și mai greu de prins.

Fază prer evoluționară

Cu tot riscul unei astfel de afirmații, cu toată prezumțiozitatea care i s'ar putea atribui, îndrăznesc să spun că Franța a intrat într-o fază prer evoluționară. De altfel, din punct de vedere al legilor sociale, în fiecare zi suntem în revoluție, în sensul că fiecare zi aduce acele schimbări «cantitative» care se transformă apoi în prefaceri «calitative» ce marchează revoluția.

Decât că, Franța acum se pare că a intrat — sau măcar ar putea intra — în faza unor mari schimbări politice

Căderea guvernului Laval s'a petrecut în condițiuni deosebite. Laval a căzut prin voia ofensivă a stângei franceze care și-a pregătit astfel lupta electorală decisivă.

Acum, în Franța, lupta electorală nu se mai dă între partide ci între cele două forțe autentice sociale, exprimate prin cuvintele de dreapta și stânga. Lupta se dă față în față între capitalism — reprezentat prin forțele reacționare ale dreptei — și între noua formulă de viață a socialismului — reprezentat prin toate categoriile politice ale stângei.

Se înțelege că acesta fiind înțelesul luptei, căderea provocată a guvernului Laval și acceptarea formulei Sarraut în vederea alegerilor ar putea avea semnificația Pe care a avut-o odată în istorie convocarea «statelor generale» — bine înțeles, dând comparației înțelesul de sugestie nu de identitate.

Dacă problema se pune așa, e evident că lupta electorală de acum din Franța prezintă o importanță extraordinară atât din punct de vedere intern cât și extern.

Deaceia condițiunile luptei, tehnica ei, șansele uneia sau celeilalte din tendințe trebuie analizate detaliat. Trăim o cotitură de ev și e preferat să o înțelegem și să-i prindem direcțiile.

Iată deci cititorul va afla în cronica săptămânii viitoare o relatare mai pe larg a problemei. Acum să precizăm că — după toate datele prezente — dacă nu intervine ceva excepțional, dacă dreapta nu reacționează sau dacă se reușește a i se dejuca reacțiunile — înlăturarea unei panice financiare asemeni celor din 1926 și 1932 — atunci stânca triumfează în Franța.

Consecințele internaționale ar fi profunde și întinse. Lupta internă contra reacțiunii — utilizând conjunctura politică favorabilă — s'ar extinde și în afară. Desigur, primul vizat ar fi hitlerismul.

Dar, să nu ne pripim judecata și să așteptăm ca datele să se precizeze mai bine.

Coloniile și zona renană

Deocamdată, hitlerismul o ia înainte. Nu s'ar putea afirma cu siguranță că o face de conveniență cu reacțiunea franceză, dar îi slujește oarecum acestuia.

Se discută tot mai mult posibilitatea unei remilitarizări a zonei renane pe care tratatul dela Versailles a hotărât-o să fie «demilitarizată» adică să nu fie pe teritoriul ei nici o reședință de unitate militară și să nu se facă nici o lucrare strategică. Această zonă de teritoriu german e dealungul graniței franceze, e deci un fel de brâu izolator pentru securitatea Franței.

Se poate ca Hitler să nu dorească altceva decât un succes necesar situației lui interne. Se pare că greutățile regimului sunt din ce în ce mai mari și e nevoie de o nouă dinamizare a maselor în favoarea regimului hitlerist. Lucrul pare cu atât mai probabil cu cât tot deodată se agită și chestiunea «recuceririi coloniilor». Posibil ca diplomația hitleristă să socoată momentul foarte propice unei lovituri. Prea e manifestată însă cu anticipație pentru a n-o socoti mai mult manevră — cui folosește? — decât tentativă serioasă.

Stresa

Totuși, problema preocupă serios diplomația apuseană. Iată de ce e vorba tot mai insistent de a se reface frontul dela Stresa între Anglia, Franța și Italia care — se știe — era îndreptat contra pretențiilor germane.

Nu credem în posibilitatea reconstituirii lui ci mai degrabă în sudarea altui front: Anglia, Franța, Sovietele, totuși, dacă se va întâmpla, va fi singura șansă

pentru regimul fascist și pentru Mussolini de a se salva din aventura abisnică. Sau, tocmai deaceia au venit manevrele diplomatice germane ce ar putea avea origine la... Paris?

În tot cazul, e cert că la Londra — cu ocazia funeraliilor regelui George — a fost o vie și foarte importantă activitate diplomatică.

Efectele ei se vor vedea în săptămânile ce vor urma.

Al. C. Constantinescu

Financiare

Probleme pentru viitorul buget

Am citit cu multă atenție expunerea ministrului de finanțe asupra situației financiare și economice a țării. Reiese din această dare de seamă că mersul veniturilor și cheltuelilor Statului a evoluat satisfăcător în lunile scurse ale anului bugetar în curs. S'a încasat mult mai mult ca în anii precedenți, în epoca corespunzătoare și se pare că, grație modului categoric în care vistiernicul a ținut să respecte anumite economii (numiri de funcționari) s'a cheltuit mai puțin.

S'a reușit astfel să se oprească ritmul grav regresiv al încasărilor bugetare care amenința până de curând să nu se o prească înainte de a fi sleit complet posibilitățile de funcționare normală ale tezaurului public.

Recunoaștem că într-o bună măsură înviorarea provocată pe această cale a putut fi realizată grație unei mai bune organizări a percepției impozitelor și că în aceeași măsură această înviorare se poate atribui meritului celor care au îmbunătățit mijloacele primitive prin care atâta vreme au fost urmărite veniturile Statului.

Nu este mai puțin adevărat însă că începutul de prosperitate al finanțelor publice, demonstrat în expunerea de deunăzi, a fost înlesnit în bună măsură și de cauze străine de acest merit.

Ceeace a înlesnit în deosebi activarea încasărilor statului a fost și este scumpirea vieții. Să lămurim.

Deprecierea monedei noastre față de monedele străine a avut ca imediată urmare scumpirea mărfurilor importate. Ridicarea prețurilor acestora a provocat scumpirea mărfurilor românești similare sau produse cu ajutorul fabricatelor de proveniență străină. Variația indicelui acestor prețuri confirmă în totul această evoluție. Scumpirea mărfurilor s'a generalizat în urmă, pe cale de incidență, asupra tuturor celorlalte articole, astfel încât astăzi costul vieții s'a ridicat considerabil față de cel de acum doi ani.

Se poate lesne observa modul în care încasărilor Statului au profitat după urma ridicării generale a prețurilor. Scumpirea mărfurilor a ridicat nivelul cifrei de afaceri comerciale și industriale. S'a vândut mai scump, deci s'au realizat cifre de afaceri mai mari. Prin urmare, statul a perceput impozite comerciale și industriale asupra unor venituri mai mari.

Dar mărirea încasărilor Statului pe această cale, venită în mod firesc iar nu provocată (ajutată numai printr-o mai bună percepere) a fost însoțită de exagerări care amenință astăzi să zădărnicească rezultatele bune ale înviorării.

Anume: sub pretextul scumpirii mărfurilor importate a luat naștere o puternică acțiune de speculă. Mărfurile de tot soiul s'au scumpit mult mai mult decât s'ar fi cuvenit din această cauză. Ca să luăm un exemplu din această categorie de mărfuri, gândiți-vă la prețul ștofelor englezești. Deși lira sterlină a suferit o puternică devalorizare, totuși prețurile în lei a acestor ștofe sunt astăzi odată și jumătate mai scumpe decât prețurile acestora ștofe din timpul când lira nu fusese devalorizată.

Am ajuns apoi să cumpărăm mărfuri produse în țară cu prețuri cari variază dela o săptămână la alta, deși asupra acestor mărfuri variația valutară nu poa-

te avea vreo influență și mai ales una care să se simtă la intervale atât de scurte.

Tot astfel gândiți-vă la exemplul stămburilor. Zilele trecute toți stămbarii au hotărât scumpirea mărfurilor cu considerabilul procent de 30 la sută. Pentru ce? «Pentru că — spun aceștia — li s'a impus taxa pentru armament» (!). Poate însă explica cele câteva procente percepute ca impozit cu acest titlu, o scumpire de 30 la sută? Evident că nu, iar exemplul stămburilor va fi în curând urmat de toți ceilalți negustori.

La adăpostul pretextelor valutare sau fiscale se întreține astfel scumpirea nejustificată a vieții. O speculă nepermisă și-a croit din această cauză drumul, viu încurajată de întârzierea sancțiunilor legale. O speculă care va provoca foarte curând pentru Stat mărirea serioasă a cheltuelilor bugetare. Fie din cauza scumpirii generale a «materialelor» necesare aparatului de Stat — ceeace se simte de câțeva vreme foarte puternic — fie din cauza insuficienței zilnic accentuată a puterii de cumpărare a salariaților publici, ceeace pune, astăzi chiar, problema mării retribuițiilor bugetare.

Într'adevăr, în sânul congresului funcționarilor publici care s'a închis, s'a desbătut amplu proasta situație materială a acestora. S'a arătat anume că salariile actuale sunt nu numai cu totul insuficiente pentru a înlesni salariaților un trai demn de prestigiul funcțiunii ce îndeplinesc, dar că ele nu pot asigura nici întreținerea modestă a traiului lor.

Într'adevăr, în sânul congresului funcționarilor publici care s'a închis, s'a desbătut amplu proasta situație materială a acestora. S'a arătat anume că salariile actuale sunt nu numai cu totul insuficiente pentru a înlesni salariaților un trai demn de prestigiul funcțiunii ce îndeplinesc, dar că ele nu pot asigura nici întreținerea modestă a traiului lor.

Această ultimă încheiere a congresului de deunăzi merită o subliniere deosebită. Prea adesea guvernării noastre au uitat strânsa legătură ce unește suficienta salarizare a funcționarilor de bunul mers general al Statului. De «bunul mers general» înțeles sub toate formele.

Sub forma prestigiului moral al funcțiunii publice, pe care nu-l poate asigura decât un corp funcționăresc suficient de bine remunerat. Sub forma subsidiară a prosperității economiei naționale, direct interesată de puterea de cumpărare a unei din cele mai importante categorii de venituri particulare: salariile.

«Forme» ale bunului mers general cu prisosință compromise în ultimii ani din cauza desconsiderării cu care guvernării au privit condițiunile materiale de trai ale funcționarilor. Frauda a croit din această cauză șanțuri adânci în averea publică. Statisticieni autorizați au calculat la sume fantastice cifra fraudelor «prinse». (Cât ar fi totalul celor nedescoperite?). Fraudă, înlesnită în deosebi de îngăduința cu care au fost tratați fraudatorii, în considerațiunea mizeriei materiale sub apăsarea căreia au fost presupuși că au comis-o.

Cât privește economia națională, se știe cât de mult a contribuit la regresul venitului național global (totalul veniturilor particulare) și prin imediata legătură, la criza finanțelor publice (adică la provocarea directă a celor mai de seamă dificultăți cu care se luptă astăzi con-

ducerea politică a țării) amputarea repetată a salariilor publice. Cele trei «curbe de sacrificiu» sub care au fost turtite remunerațiile funcționarilor publici, au micșorat totalul mijlociu al acestora cu circa 40% față de totalul lor mijlociu, imediat anterior primei operațiuni de amputare, primei «curbe».

Câtă vreme conducerea politică a împiedecat cu perseverență scumpirea traiului, aceste considerabile reduceri n'au influențat condițiile de trai ale funcționarilor într-o măsură prea dureroasă.

Din nefericire, însă, conducerea politică a părăsit curând buna sa perseverență în această direcțiune, adoptând o cale opusă. Așa cum am spus, prin deprecierea monedei față de devizele străine, prin îngreunarea considerabilă a posibilităților de import a mărfurilor străine, prin anularea dispozițiilor legislative de comprimare a chiriilor printr-o fiscalitate mărită și tot soiul de alte măsuri asemănătoare, dar, mai ales, prin tolerarea acțiunii de speculă arătată, s'a provocat și întreținut scumpirea costului de trai într-o proporție pe care unele

indicii de scumpete o socotesc la peste 60% din costul de trai minim din ultimii ani.

Prin urmare, după ce salariile publice (cele particulare au urmat o evoluție asemănătoare) au suferit în totalul lor «numerie» o amputare de 40%, restul de circa 60% a avut să sufere o nouă amputare de 60% din cauza micșorării cu această proporție a puterii de cumpărare a monedei. Aceasta a fost a «patra curbă» pe care salariații au avut să o suporte după tășul adânc al celorlalte trei și care în fiecare zi se accentuează mai mult.

De această curbă n'a «profitat» tezaurul public, deoarece nu s'a soldat cu economii «contabile», ca cele precedente. În schimb economia națională și prestigiul funcțiunii publice au să îndure cele mai grave neajunsuri.

Neajunsuri care, prin menținerea stării actuale, vor constitui, foarte curând, probleme insolubile pentru finanțele țării.

Se gândesc conducătorii la eventualitatea amenințătoare a acestora?

Alexandru Moscu

Științifice

Comunicările dela prima ședință științifică a Academiei de Medicină

Este în deobște cunoscută la noi fama de care se bucură peste graniță medicii români, pentru lucrările și descoperirile științifice ce fac. Se simțea nevoia unei străneri de rânduri a cercetărilor cari nu lasă microscopul din mână și nu părăsesc patul bolnavului decât atunci când puterile le sunt sleite sau ochii lor se turbură la privirea minusculelor plante și vietăți ce turbură bunul mers al sănătății. România avea pentru acești cercetători alcătuiri științifice unde, din când în când, ei se înfrunau pentru a face cunoscute roadele străduințelor lor: societățile medicale științifice. În spațiul strâmt al acestor societăți, frământate prea adesea de patimi și chiar preocupări mărunte, savanții noștri au rășbit totuși să arate ce au aflat nou în domeniul științei de a tămădui, au ținut piept discuțiilor ce le veneau împotriva și au avut răbdarea să aștepte ceasuri mai fericite, când, strânși laolaltă, să poată împlini ultima lor dorință, aceea de a se întruni numai între ei.

Cel mai fecund dintre cercetătorii noștri din ultima vreme, d. profesor Danielopol, cunoștea această tendință de grupare cu caracter academic. Adăncind cu aceeași răvnă mijloacele de luptă colectivă împotriva bolilor sociale și revizuind felul în care este organizată asistența sanitară dela noi, d. profesor Danielopol a văzut în tendințele de grupare ale confrăților scăparea din împasul în care se găsea corpul medical, care voia cu tot dinadinsul să fie dinamic și nu reușea, din cauza lipsei de consecvență și competență în realizarea faptică a asistenței medicale.

Astfel a trebuit să ia naștere Academia de Medicină, izvorâtă din programul de realizări făurit de d. profesor Danielopol și bazată pe nevoia creării unei tradiții în desăvârșirea asistenței suferințelor. O consecință logică a fost împărțirea ei în două secții: una științifică și alta de organizare.

În ziua de 21 Ianuarie, Academia de medicină a avut prima ei ședință plenară, închinată dela început unei munci rodnice, deci fără preambule plicticoase și fără alambicate laude la adresa celor ce i-au dat naștere. De data aceasta, savanții străini și-au întors privirile asupra noastră și au vrut să arate cât știu prețui aportul însemnat pe care ai noștri l-au adus până acum științei medicale în revistele străine. Academia de Medicină le-a făcut cinstea să dea citire comunicărilor lor înaintea celor prezentate de medicii academicieni români.

Ch. Achard, membru al Institutului Franței, arată, în comunicarea sa, ultimele lucrări de laborator asupra proteinelor. E. Sergent, membru al Academiei de Medicină din Paris, aduce noi lămuriri asupra tuberculozei traumatiche și se pronunță definitiv împotriva părerii că rănilor de orice fel ar putea da naștere, singure, la tuberculoză. Competința d-lui E. Sergent asupra tuberculozei face ca această vedere, împărtășită în ultima vreme de majoritatea medicilor, să capete putere de lege științifică medicală și ea are însemnătate nu numai în domeniul clinic — pentru lămurirea cazului de boală și a tratamentului ce trebuie să-i urmeze — ci și în domeniul accidentelor de muncă sau în acela, mai spinos, al despăgubirilor civile, întru cât, în viitor, trebuie să se admită că rănilor nu pot sluji decât drept cauză agravantă a unei tuberculoze preexistente. P. Guérin a trimis secțiunii de organizare o comunicare în care se ridică împotriva asociațiilor medicale profesionale și pledează pentru necesitatea înființării unui «Ordin al Medicilor», care ar avea mai multe puteri dela lege decât simplele asociațiuni profesionale. Comunicarea oglindește concepțiunile marelui majorității a medicilor francezi, după ce ei au trecut prin cele două faze evolutive ale corpului, cea asociativă și cea sindicală. În ultima vreme, majoritatea sindicatelor medicale din Franța, înfățișând voința marelui majorității a medicilor, s'a pronunțat hotărât pentru un Ordin al Medicilor, cu puteri administrative, disciplinare, dar nu cu puteri legislative, prin reprezentare. Medicii români vor avea a alege între această formă de organizare a corpului și forma de organizare germană, înfățișată prin «Camerile Medicale», acestea din urmă cu puteri mai mari, având dreptul să aleagă reprezentanți în parlament. Fără îndoială că un corp, cu o răspundere socială de însemnătate celui medical, poate răspunde mai bine menirii pentru care este alcătuit, atunci când i se dă dreptul să ia parte activă la debaterile parlamentare, unde dispozițiunile legislative ce cuprind apărarea intereselor sanitare ale societății se iau tot mai mult în discuție.

În parte, datorită felului cum a fost întărită Academia de Medicină dela noi, corpul medicilor găsește în fine prilejul să-și spună părerea asupra măsurilor sanitare ce urmează să se ia pe cale de lege. Academia de Medicină a fost învestită cu dreptul de a da avize asupra oricăror dispozițiuni ce-ar putea da naștere

mai bună apărare a sănătății publice. Se curmă, astfel, obiceiul de a înlătura măsurii dictate de legea sanitară, prin dispozițiuni introduse în legi care n-au caracter sanitar. Legea sanitară din 1930, făcută de un specialist în igienă publică, cuprindea o inovație care ne ridică la rangul țărilor scandinave și prin care se depășea, totdeauna, concepțiunile noastre asupra dreptului de exprimare ce-i este rezervat colectivității. Anume, această lege îndrăgnea pe medicul din sat, ce primea o jalbă împotriva înmulțirii cămărilor, să supună plângerea unui vot plebiscitar al comunei. La acest plebiscit avea voie să participe întreg satul, fără deosebire de sexe și fără a se mai avea în vedere stăvilirea dreptului de vot care mai lovește încă pe cele mai multe femei dela noi. În cazul când satul se pronunța împotriva deschiderii unui nou debit de băuturi spirtoase, autoritatea comunală era chemată să împiedice folosirea permisului acordat. Legea monopolului băuturilor spirtoase, cu caracterul ei exclusiv economic, a găsit de cuviință să înlătorească această dispozițiune și să lase satele noastre cu totul pradă alcoolismului. În ciuda statisticelor care veneau, dela război, să arate cum creșterea numărului cămărilor nu pune dureșor pe primul loc al tabloului popoarelor ce abuzează de alcooluri, legea monopolului spirtoaselor lasă medicului comunal o singură sarcină, mică, foarte mică, de a lua parte la anumite ședințe ale comitetului comunal. Iar masele? Nu mai sunt întrebate! Masele sunt chemate să consume, fiindcă tezaurul are nevoie de fonduri.

La secția științifică, savanții români au adus ultimile lor cercetări în discuție. Patru comunicări, făcute de domnul profesor Danielopol împreună cu domnul dr. Rădulescu, aduc multe amănunte asupra felului cum lucrează organismul omului în timpul cât este sub influența otravei numită atropină. După ce savanții arată că atropina nu este periculoasă decât atunci când este luată dintr-o dată în cantități de mai multe miligrame, aceasta fiindcă omul nu rezistă la atropină decât dacă trupul lui se obișnuiește treptat cu otrava (mitridatizare), autorii învederează cum lucrează substanța ei asupra simpaticului și parasimpaticului (acțiune hipoamfotonică) și trag concluzia că atropina ar putea fi întrebuințată ca medicament în boala lui Basedow și, poate, în hipertensiune arterială. Concluziile lor sunt, mai departe, pentru mitridatizarea cu atropină a bolnavilor ce urmează să fie supuși unei operațiuni sub anestezie generală, din cauză că acest procedeu ar putea preveni accidentele narcozei. Procedeu sino-carotidian, prin care domnul profesor Danielopol, împreună cu d-nii doctori Marcu și Proca, a arătat că se poate reduce la o funcțiune normală respirația oprită din cauza unui accident de anestezie, ar fi, deosemena, ușurat prin mitridatizarea prealabilă, cu atropină a bolnavilor ce se supun unei operațiuni sub anestezie generală. Iar răul de mare ar putea fi prevenit, afirmă autorii, măcar la unii călători, prin același procedeu de mitridatizare cu atropină.

Ingrijorat într-una de latura socială a cercetărilor ce face, domnul profesor Danielopol nu a uitat să atragă luarea aminte asupra greșelii pe care o face convenția internațională de control la vânzarea stupefiantelor. Această convenție, — sprijinindu-se pe datele științifice care învederău că atropina este omorătoare numai atunci când organismul nu este obicinuit la această otravă, — a înlăturat, dintre preparatele ce trebuiesc controlate în comerț, fiolele de morfină cu atropină. Fiolele de morfină cu atropină nu trebuie să scape acestui control, fiindcă morfinomanul le ia cu precădere, pentru că înlătură o parte din neplăcerile morfinei. În fine, morfinomanul neobicinuit la atropină, poate să nu găsească într-o bună zi stupefiantul simplu, către care este împins bolnăvicios, și poate să întrebuințeze mai multe fiole de morfină cu atropină, ceea ce ar putea să-i fie fatal.

Ceea ce caracterizează cele patru comunicări, este încercarea de a adănci toate laturile unei singure probleme: efectele bune și rele ale atropinei. Rezultatele așeză încă odată pe domnul profesor

Danielopol printre cei mai de seamă cercetători ai științei medicale.

D-nii doctori M. Cănciulescu și R. Hirsch au adăncit valoarea aflării pigmentului paludean în sângele malaricilor cronici, atrăgând luarea aminte asupra importanței acestui pigment în punerea diagnosticului la paludicii ce au boala de mult. Contribuția științifică a acestei comunicări este însemnată pentru țara noastră, din cauza marelui număr de bolnavi de friguri ce mai avem, cu toate campaniile sanitare întinse pe care autoritățile sanitare le-au susținut în ultimii ani. Frigurile au, pe lângă pericolul răspândirii, păcatul să lase în trupul bolnavului urme ce duc, cu vremea, la o debilitare care împiedică munca. Avem un număr însemnat de muncitori rurali și dela orașe care nu aduc pe țărâmul activității zilnice tot aportul lor, din cauza paludismului cronic de care suferă. Un element în plus de diagnostic ajută la descoperirea acestor cazuri și ușurează supunerea lor la tratament, care se face azi fără plată.

Domnii doctori E. Crăciun, C. Dimitriu și T. Tanasoca, I. Marcu, D. Michail și G. Benetato au prezentat Academiei de Medicină comunicările lor asupra cercetărilor ce întreprind. Domnul profesor Iacobovici, neobosit cercetător al celor mai desăvârșite tehnici chirurgicale, arată membrilor Academiei procedeu pe care îl întrebuințează în timpul uneia din fazele operației de stomac (închiderea bontului duodenal în gastrectomie). Acest procedeu, aplicat zece ani, i-a dat rezultate foarte bune în urmărilor operației. Elev al lui Toma Ionescu, profesorul Iacobovici înțelege misiunea însemnată pe care o are chirurgul în a îmbunătăți neîncetat mijloacele care să ridice, sângărând, durerile și să înlătorească înaintarea bolii.

La sfârșitul ședinței, domnul Stoichiță, inspector general sanitar, a arătat Academiei deosebirea mare care există între datele statistice sanitare și cele culese prin metoda fișei individuale medicale. Pe 20.000 de cazuri, domnul Stoichiță a făcut, la sate, examenul amănunțit sanitar și a ajuns la constatări mult mai dureroase decât aflasem noi din statisticile oficiale. Academia, prin glasul președintelui ei, domnul profesor C. Angelescu, a socotit că metoda fișelor individuale este într-adevăr singura care ne-ar putea lămurii, asupra adevăratei stări sanitare a satelor noastre. Muncă grea și de lungă durată, această culegere de date ne-ar putea îndruma, în viitor, asupra nevoilor sanitare mai însemnate.

În calitatea ce o are, de secretar permanent al Academiei de Medicină, d-nul profesor Danielopol și-a asumat greaua sarcină de a aduce la cunoștința străinătății comunicările prezentate de savanții noștri. Buletinul Academiei va înlocui, în mare măsură, articolele scrise de medicii români în revistele de altă limbă. Seris în limba franceză, el va duce mai departe faima capacității tălmăduitorilor dela noi, de data aceasta sub egida oficială a unei instituțiuni de un înalt spirit, iar inițiativele sporadice și individuale de a împărtăși peste granițe cercetările pentru confirmări și discuțiuni, nu se vor mai întâlni. Academia de Medicină strângând în jurul ei toate competențele medicale ce avem.

N. Romanescu

Academia de științe din România

În ziua de 25 Ianuarie 1936, Academia de Științe din România, a ținut, în aula Fundației Universitare Carol I, o ședință plenară, care trebuie socotită un adevărat eveniment în istoria culturală a țării.

Academia de Științe a luat ființă în ziua de 11 Martie 1935, din inițiativa a 26 de personalități, între care se găsesc 22 de profesori universitari și a devenit persoană juridică prin deciziunea tribunalului din 29 Martie 1935.

Academia de Științe s'a născut, după cum a subliniat secretarul general d. profesor Chr. Muscelanu, din necesitatea de a pune ordine, de a intensifica schimbul de idei, de a mări colaborarea și de a

creia cele mai prielnice împrejurări mișcării științifice românești, care se găsește în plină ascendență.

Vremurile de azi reclamă în mod firesc acele instituțiuni de cultură, menite să susțină și să încadreze dezvoltarea culturală a unei țări, precum și să-i acorde un prestigiu cât mai mare.

Evident, cultura unei națiuni se măsoară cu valorile de circulație universală pe care le-a dat din lăuntrul său, dar nu este mai puțin adevărat că acestea au nevoie de un cadru, care să le asigure un maximum de rezonanță.

Academia de Științe este organizată pe zece secțiuni și anume: 1. Matematică și Astronomie; 2. Fizică; 3. Chimie; 4. Zoologie, Anatomie, Paleontologie și Fiziologie animală; 5. Botanică și Fiziologie vegetală; 6. Biologie; 7. Geologie, Mineralogie și Geografie; 8. Geniu militar; 9. Istoria și Filosofia Științei, Organizație, Învățământ și Popularizare; 10. Tehnică.

Academia Română va trebui să convină că Academia de Științe a procedat cu aceea înțelegere a realităților, care justifică pe deplin actul său constitutiv și a îmbrățișat cu generozitate toate preocupările de ordin științific astfel încât se poate afirma, în cel mai perfect spirit de obiectivitate, că Academia de Științe este expresia unor inexorabile necesități.

Literare

ION CALUGARU : DE LA CINCI PANA LA CINCI — *nuvele* — editura «Vremea». — Sunt cărți cari ne dau ocazia să vorbim, nu atât despre ele, cât despre autorii lor; ori, din rândul acestora face parte și cartea de față. Evident, despre volumul nou al lui Ion Calugăru se pot spune numai lucruri bune. Căci Ion Calugăru a ajuns la o maturitate a mesagerului său scriitoricesc atât de integrală în cât el își îngăduie să facă orice vrea cu cuvintele. Ion Calugăru este în stare să jupuiască de vii cuvintele, să le schimbe să se joace sau să le întrebuințeze în așa fel încât, din de sine stătătoare cum ne apar, să le simțim ceia sunt în realitate, adică niște fragmente de voită materie creiată de om. Mi se pare că Leon Paul Fargue spunea că «și lampagiul și poetul tot lampă spun». Ce face ca într'un caz, lampa să fie spusă de lampagiul și în altul, de poet? Căci, în ultimă analiză, obiectul este același. Așa dar, deosebirea între cele două stări ale aceluiaș cuvânt care semnifică același obiect, nu este exterioară. Diferențierea se efectuează în cuprinsul unor sisteme de exprimare care, în mod fatal, întrebuințează aceleași cuvinte. Cu alte cuvinte, deși *lampă* indică același obiect, totuși când spur

«Câte-odată... prea arare...
«A, târziu când arde lampa
«Inima din loc îmi sare
«Când aud că sună cleampa!

între cuvântul *lampa* din aceste versuri, și *lampa*, dintr-o frază a unui om de pe stradă: «am cumpărat o lampă», sau: «aprinde lampa», există o deosebire. În ce constă această deosebire? Nu este acelaș cuvânt? Nu indică sau nu semnifică, și într'un caz și în altul, acelaș obiect? Atunci ce le desparte? Întrebarea aceasta, cred că surprinde însăși valoarea expresiei artistice în genere, deoarece aceeaș întrebare se impune și în cazul când vom discuta marmora sau oricare alt material al sculpturii, precum și orice material al picturii, al muzicii sau al coregrafiei. Fiecare artă utilizează un material neutru. Fiecare artă se sprijină pe o totală negare a sa. Fiecare artă începe prin a fi o eroare. Am convenit mai sus, restrângând discuția, că acelaș cuvânt poate avea acelaș înțeles dar cu semnificație deosebită, dacă este plasat într'un sistem de expresie. Așa dar cuvintele nu sunt de sine stătătoare. Sau, dacă vreți, în starea lor independentă, originară,

Știința românească are astfel un adăpost pe măsura momentului prezent.

D. profesor Coculescu a înfățișat, cald și vibrant, cum a evoluat instituția Academică dealungul vremurilor.

D. general inspector N. Condeescu a arătat strânsele și indisolubilele legături, cari se găsesc între arta războiului și progresul științific.

Ședința s'a desfășurat sub președinția d-lui profesor C. Angelescu, ministrul instrucțiunii.

A doua zi 26 Ianuarie, Academia de Științe a ținut ședință de comunicări.

La începutul ședinței, Academia, prin d-nii profesori C. Angelescu, Popovici-Bănoșeanu și Eugen Angelescu, a omagiat memoria profesorului Ștefan Minovici, membru fondator, care timp de aproape patruzeci de ani a ilustrat știința românească și de numele căruia se vor lega totdeauna înființarea Facultății de Farmacie, clădirea institutului de chimie al Universității din București și strălucirea Societății de Chimie din România.

Au urmat apoi comunicările d-lor profesori Hurmuzescu, Borcea și Eugen Angelescu.

Al. Mironescu

cuvintele sunt senzațiile rațiunii. De în- dată însă ce noi construim cu aceste cuvinte, ele devin elemente cari capătă semnificații funcționale. Însă deferențierea nu se oprește aici. Chiar și între cuvintele trecute de starea lor de senzație a rațiunii, apar diferențieri. Iar aceste heterogenizări se nasc în funcții de sistemele în care intră cuvintele. Când Mallarmé spunea:

«Donner un sens plus pur aux mots de la tribu

surprindea tocmai deosebirea între *cuvântul* — *senzație a rațiunii* și *cuvântul funcțiune*. Dar și aici se cere o lămurire. Erarhia aceasta a cuvintelor se reduce de fapt la o alternanță între starea statică a cuvântului și starea dinamică a cuvântului. Pentru un sistem nou de exprimare, cuvântul cotidian este o senzație a rațiunii, cu alte cuvinte este un dat, o stare statică a cuvântului. După aceste lămuriri, să ne întoarcem la Ion Calugăru. Autorul nostru poate nu prea simpatizează cu aceste analize făcute asupra cuvântului. Însă împotriva antipatiei sale, și în absența travaliului său voit, vocația sa le cunoaște pe toate și le întrebuințează pe toate. Căci numai dintr-o înaltă știință a cuvântului poți ajunge să scrii așa cum scrie Calugăru. Pentru Calugăru cuvântul nu este o taină ci o unealtă care în măsura în care lucrează înfrumusețează adică inventează noi funcțiuni ale cuvântului. Deoarece, a scrie nu înseamnă altceva decât a descoperi noi funcțiuni ale cuvântului. Din aceste motive, înalt cartea lui Calugăru ca pe o biruință.

DIMITRIE STAHIESCU : CALISTRAT HOGAȘ — *viața și opera lui* — editura «Cartea Românească». — Acum câteva luni, aflându-mă la Piatra-Neamț, l-am cunoscut pe autorul acestei mici monografii și puțin în urmă am avut sub ochi și manuscrisul care se află în ceasul de față în vitrine. Nu știu dacă sunt mulți admiratori ai lui Hogaș. În orice caz, aceștia fac parte dintr-o lume semi-apusă, deoarece generațiile tinere asurzite de anumite cărți, îl țin minte pe Hogaș numai din orele de română de la liceu și-l antipatizează, dacă nu l-au uitat, considerându-l ca pe un autor plictisitor de vreme ce a ajuns «clasic». Toți ceilalți cari îl mai iubesc pe Hogaș nu contează deoarece n-au făcut nimic pentru dânsul, pentru opera sau pentru memoria lui. Iată de ce socot că d. Stăhiescu merită, pentru aceia ce a înfăptuit deo-

camdată, să fie socotit printre puținii cari luptă pentru scoaterea din uitare a acestui Calistrat Hogaș dotat cu o sensibilitate uriașă și înzestrat cu o minte surprinzător de deconcertantă. Sensibilitatea lui Hogaș o știu din cărțile lui. Să vorbim acum despre mintea lui Hogaș. Se știe că omul acesta a fost un erudit în ceea ce privește limbile elina și latina. În orele sale de reculegere, Hogaș nu citia literatură modernă. El îl citia pe Horatius și se întreba cu acesta:

«Quid fit Mecenat ut nemo quam sibi sortem

«Gen ratio dederit non fors objecerit illas

«Contentus vivat, laudet diversa sequentes...

Calistrat Hogaș trăia între elicii lui dragi, străin de scrisul din vremea sa și inactual. Ar fi fost deci foarte normal ca Hogaș să fie un estetician, îndepărtat de rustic, aristocrat și distant. Or, ce constatăm? Hogaș clasicofilul este un «rumân» neaoș. Cine a uitat de mămăliga lui multă în mușei și cine nu ține minte frigerea hribilor? Hogaș iubitorul lui Vergilius sau Teocrit, a otocolit Carpații, din ce în ce mai aproape de natură, vroit înstrăinându-se de civilizația contemporană lui, desgustat de ceea ce el numea cu dispreț «literatură» și însetat mereu de năsturele ce veșnică rădăcină și căutare. Se spune că Hogaș era un inițiat; că el căuta zimbrul alb, străbunul Moldovei, stăpânitorul ei de odinioară. Se spune... Fapt este că Hogaș a trăit veșnic între doră absoluturi: unul al civilizației elino-latine și altul al naturii. Cum l-a înțeles lumea? Iată cum l-a înțeles Academia Română, raportor fiind I. Cărgăni: «Ași fi propus să i se acorde autorului întreg premiul Adamachi de lei

5000. Fînd însă că în cartea sa nu ne dă descrierea decât numai a o parte din munții Neamțului, propun a i se acorda, din premiu, numai o parte pe care o veți găsi cu cale». Pentru munca sa, domnul Stăhiescu merită felicitat.

ALICE VOINESCU: MONTAIGNE — *omul și opera* — edit. «Fund. Regale». — Studiul acesta a apărut chiar acum. Nu putem deci spune nimic despre el. Îl anunțăm însă, recomandându-l, deoarece doamna Alice Voinescu este o cheazășie.

C. PACURARIU: AMINTIRI DESPRE C. DOBROGEANU-GHEREA. — Îmi pare rău că «omul» Gherea este atât de puțin cunoscut, deoarece aceste amintiri sunt departe de-a umple lacuna noastră față de acest gânditor și caracter. Totuși am găsit în broșura aceasta o replică a lui Carol cel înțelept. Iată-o:

«În presă se anunța mereu că zilele directorului general dela căile ferate sunt numărate. Toată lumea politică se mira și nimănui nu-i venea să creadă că faptul se va îndeplini. Într-o seară ministrul Morțun se prezintă în audiență la suveran, cu decretul de înlocuire al d-lui Emil Miculescu. Regele rămâne surprins, dar Morțun îi spune că consiliul de miniștri, în unanimitate, a hotărât înlocuirea actualului director și numirea d-lui Al. Cotescu. Atunci suveranul bate pe spinare pe Morțun, zicându-i: «Rege bătrân iartă pe ministru tânăr», și termină iscăbind decretul».

Însă ceilalți cari l-au cunoscut pe Gherea, de ce nu-și scriu amintirile? Căci cultura noastră nu a avut mai mulți

Erasm

tudinea, simplitatea, bunul gust. Lipsa sa de personalitate nu e exclusiv un defect; ea e uneori atât de mare încât nu mai simți deloc prezența d-lui Perlea. În urma sa nu mai rămâne decât simfonia dirijată, dar rămâne așa cum e sau cum trebuie să fie într'adevăr. Prima parte a programului a fost aceea în care ne-am putut bucura din plin de calitățile acestea. Orchestra suna în continuu unitar și frumos. Uvertura la Ifigenia în Aulis și simfonia a II-a de Beethoven au găsit o interpretare demnă de ele. Don Juan de Strauss și Carnavalul Roman de Berlioz au fost mai puțin reușite: ansamblul era mai confuz și uneori temele nu erau scoase îndeajuns în relief.

În primă audiență s'au executat „Trei schițe pentru orchestră” de d. Andricu și în concertul de a doua zi, despre care vom vorbi îndată, „Patru piese pentru pian” de același autor, tot pentru prima oară. Toate au aproximativ aceeași factură și amintesc, în această privință, piesele de folclor irlandez ale lui Grainger, de care a fost vorba în cronica trecută, bine înțeles, dacă faci abstracție de felul folclorului, de stil și de armonii. Dar sarcina d-lui Andricu era mult mai grea: cum el folosește armoniile moderne, avea să transpună melodiile românești într'un climat care le e cu totul străin. Traducerea aceasta dintr'o limbă într'alta fundamental deosebită a reușit admirabil: bu-

cățile sună toate curat românește. Scurtimea lor e o mare calitate (fără nici o maliție): schița e o formă perfect adecvată cu materialul întrebuințat și cu talentul autorului. Adăugăm că fiecare din cele șapte schițe are coloritul și individualitatea ei, deși recunoști în toate stilul „Andricu”.

Al treilea concert al asociației pentru muzica nouă a fost interesant ca de obicei. Cel dreptul, programul nu conținea numai lucruri de primă calitate, dovadă sonata de Rathaus, plină de pasiune, dar plicticoasă; însă când e vorba de muzică nouă, trebuie să arăți mostre de tot felul. Muzical spiritualitate au fost „liedurile” de Ferroud, cu texte de Cocteau și Kerdyck pline de calambururi amuzante. Fragmentul dintr'o operă de Alban Berg e interesant prin tendința de-a apropia recitativul de intonațiile vorbirii curente. Toată partea de canto a concertului a fost interpretată de d. Stroescu, care s'a dovedit încă odată un artist de primul rang. La sfârșit, quintetul de Bax, care cuprinde câteva frumoase desvoltări și teme din melodii engleze, mai ales în final. Tot aci se găsește, citată oarecum în treacăt dar cu suficientă exactitate, tema din andantele simfoniei în mi minor de Brahms.

I. D. Gherea

Plastice

Artele plastice și grafice

Sala Dalles:

Grupul Contimporanul

Din cele 4 grupări de artă ce s'au impus: Tinerimea artistică, Arta Română, Grupul Nostru și Contimporanul, între care se poate încerca aproape întreaga noastră activitate artistică, artiștii Contimporanului sunt primii care degajându-se de documentul pur vizual, au trasat drumul spre arta unei realități spiritualizate, într'un limbaj adecvat nevoilor epocii, relevând astfel omului nostru un fel de a simți.

Studiul sensibilității unei epoci, care constă în definirea sentimentelor și reacțiilor psihologice ce conduc artiștii în concepția și realizarea operelor lor, ne învață că există atâtea feluri de a simți, câți artiști sunt. Fatalmente a existat și va exista în totdeauna, un conflict (care dealungul vremurilor apare tot mai puțin distinct), care desparte artiștii mai vechi de cei noi, a existat și va exista în totdeauna o teză și o antiteză, un punct heretic; Eugenio d'Ors numește acest punct „principiul superior al ironiei”, necesar oricărei concepții pentru provocarea de noi stări de spirit ce trebuie să fermenteze refacerea celor devenite formule uzate. De aceea, judecarea artiștilor contemporani, pe cari necesități temperamentale îi aruncă pe drumul aventurilor formale, trebuie făcută cu înțelepciune și filosofie. Există naturi cu nevoia organică de a exprima lucrurile într'un fel propriu lor, diferit de cel curent, de a exterioriza o nostalgie altfel alcătuită, dar care constituie o parte — poate cea mai însemnată — din bucuriile și durerile epocii lor. Că între libertățile tinereții și maturitatea formală, ne vom lovi de carențe, nu trebuie să descurajeze, timpul are misiunea a purifica și reține ceea ce este valabil. Important este să înțelegem că opera de artă este transmisiunea unei stări sufletești precise, că unei epoci îi aparțin toate formele în circulație, că toate au dreptul la viață; faptul că au putut fi imaginate, nevoia de a fi exprimate, dovedește acest drept, fie la o existență continuă sau ca element de prefacere.

La artiștii Contimporanului, vom găsi toată gama necesităților formale ale epocii, fie ele scoase sau nu din realitatea imediată. Dar nu este oare în primul rând funcțiunea artistului de a transforma o realitate cotidiană în una artistică? Nu exprimarea brută a realului este scopul artei, ci spiritualizarea de calitate omenească, într'o formă superioară, suprareală. De aceea arta trebuie înțeleasă ca un produs destinat delectării ochilor și nu unul de informație. Tradiția — tabu-ul

celor retrograzi — nu-și întrerupe deloc drumul, ci din contra se îmbogățește, atâta timp cât realizarea acuză o formă superioară.

Fie ele de Rafael sau Picasso, de Delacroix sau Braque, de Grigorescu sau Șirato, toate operele de artă au același punct comun de înțelegere: forma. Numai sub acest raport pot fi judecați și artiștii ce compun Contimporanul.

D. Henri H. Catargi, nu se bucură decât de foarte puțină vreme de o înțelegere mai largă a lucrului său. Nu e de mirare, arta d-sale prezintă o problemă străină artei noastre, a cărei gamă generală este de natură sentimentală. Arta d-lui Catargi este una a contemplației și meditației; abstractizând până la ideea platonice, obține o construcție armonică, o arhitectură muzicală, în care se resimte fundamentul și cultura latină logică romană și sensibilitatea discretă a francezilor. Dar ceea ce reprezintă lecția cea mai frumoasă ce trebuie degajată din arta d-sale, este spiritul de grandoare, linia largă, plastică în sensul mare al cuvântului, și care înțelegă, ar putea îndrepta arta noastră spre stil. Că acest element de grandoare se complice în regiuni mai înalte, mai reci decât cele ale unui pitoresc facil, iată ce mulți nu pot înțelege și ierta d-lui Catargi.

D. Vasile Popescu, încearcă o nouă orientare, abandonând paleta din trecut în care instinctul avea rolul covârșitor, pentru o artă — desigur estetic superioară — de coordonare a planurilor colorate; d. Popescu a mai fost cândva o surpriză și așteptăm să ne dea și în noua poziție, realizarea completă a intențiilor ce-l animă.

La d-na Marg. Sterian, regăsim calitățile de sensibilitate, inteligență și farmec decorativ. Peisajul cel mare, clădit cu pricepere și mult bun simț plastic.

D-na Cornelia Daniel, posedă o viziune plastică, o putere de adâncire și reînnoire, într'adevăr remarcabile pentru o femeie; arta d-sale este profund trăită și exprimată ca o putere de evocare, care frizează ceva straniu, demonic. Toate acestea le obține cu elementele cele mai strânse, mai simple, ale liniei și culorii, așa că oricât ar fi subiectele d-sale legate de viață și fluctuație, ideea plastică reiese net și puternic. Ar trebui însă să prevină o anumită înclinare spre improvizare și nelimitat, ce i-ar putea dauna.

D. M. H. Maxy ne dă în actuala expoziție cea mai înaltă expresie a posibilităților d-sale. Sub învelișul de juxtapunere cubistă, care uneori rămâne cochetărie (naturile moarte, flăcările lui papagal) — transpiră un puternic simț al realității, simț po-

Muzicale

Rubinstein. E interesant de constatat că publicul și critica au fost de acord asupra lui Rubinstein, în două privințe: că e în mare progres față de acum patru ani și că poate fi socotit acum ca un mare artist. Ni se pare că progresul constă mai ales în mai multă supunere față de obiect. Pe vremuri simțea la Rubinstein un exces de „personalitate” factice, o originalitate studiată cu grijă. Originalitatea mergea până acolo că denatura adesea sensul bucatii și intențiile autorului. Și acum mai găsești încă rămașițe din vechea manieră. I se mai întâmplă lui Rubinstein să prefacă un studiu de pasagii într'un studiu de acorduri. Impotriva intenției lui Chopin, el cântă studiul în do diez minor atât de repede și atât de piano cu dreapta, încât șaisprezecimile nu-și mai desenează arabescul și nu mai sunt decât un murmur scandal de acordurile staccato ale mânel stângi. E o scamatorie de maestru dar e o scamatorie; sigur e că ascuți altceva decât studiul lui Chopin. Dar cele ce preced vor să arate doar cum cânta Rubinstein înainte și cum nu mai cântă acum decât excepțional; în genere posibilitățile lui vertiginoase au fost puse pe rând în slujba compozitorilor.

Și s'a mai perfecționat Rubinstein încă într'o privință: el posedă acum, mai mult ca înainte, calitățile ce disting arta cu adevărat mare; sobrietatea, reținerea, luciditatea, stăpânirea perfectă de sine și deci a mijloacelor sale. Mulțumită acestor însușiri ai neîncetat impresia că ar putea jace orice... numai să vrea. Și mulțumești lui Dumnezeu că și-a împrumutat atotputernicia unui om de gust. Asemănarea cu Dumnezeu e de altfel frapantă (doar că pianistul e mai puțin distrat în operele lui, decât predecesorul său): Rubinstein crează adesea din mai nimic. E în stare, cu naturalețe și simplitate,

să-ți facă flăcări dintr'un tril, spre pildă în „Dansul Focului” de Falla.

Varietatea jocului e uimitoare la Rubinstein. Are nenumărate feluri de-a desena un pasaj, de-a fraza, de-a lovi un acord. Nuanțele lui, între legato și staccato sunt infinite. În concerte se părea uneori că își răspund două orchestre.

Rubinstein își arată până la evidență ce absurdă e prejudecata banală care opune tehnica frumuseții. În realitate există un gen de frumusețe datorit exclusiv tehnicii, dovadă pasagiile lui Rubinstein; sunt trase parcă cu linia și compasul, și totuși fiecare notă poate să-și păstreze în ele o vagă individualitate; simți în fiecare ca o velleitate înăbușită spre viață proprie.

Nici un alt pianist nu construiește ca Rubinstein o perioadă muzicală lungă și complicată. Un desenator poate să dea semnificație dintr'o trăsătură finală la ceea ce pare o multiplicitate incoherentă de pete și de linii. La fel, Rubinstein îngămădește, sub atenția auditorului, note a căror împreunare nu are încă un sens întreg, dar despre cari nu te îndoiești (căci știi cu cine ai a face) că sunt puse fie care la locul ei, cu socoteală. Nu știi anume unde vrea să ajungă, dar știi că urmărește completarea unui întreg. Și într'adevăr, ultimele trăsături îi dau cheia întregului și toată fraza își stă de o dată în față în unitatea ei perfectă. Această realizare continuă de intenții ar părea poate, la altul, artificială, voită, căutată; la Rubinstein dimpotrivă, ea e dela sine înțeleasă. Ca toți marii artiști el te convinge pentru câteva momente, că numai în acest fel se putea interpreta celace interpretatează.

În concertul simfonic din 16 Ianuarie, d. Perlea și-a arătat toate calitățile: corecti-

tenisat care conduce până'n pragul unei suprarrealități. Deși îmbracă ritmul vieții, forma d-sale n'o imită și nici n'o concurează, căci vrea o realitate ideală, în care caligrafia constructivă și tectonică își găsește forma statică, împletită cu meditație și vis. Artă d-lui Maxy e voluntară, plină de grijă formală. Tabloul nu reprezintă însă un sfârșit în sine — ceea ce atât de des se reproșează cubismului — ci depășind această lume specială, grație emoției ce are la bază, ne înfățișează omul și societatea cu solidaritate plastică și forță morală. Când d. Maxy va ști să renunțe la unele artificii (liniute, puncte, jocuri grafice), cu cari vrea să supravitalizeze o suprafață ce nu simte deloc această trebuință, va avea dreptul la unul din primele locuri în generația noastră plastică.

Mai puțin ortodox ca d. Maxy, cubismul d-lui Marcel Iancu este unul al expresiei, o fântână de imagini, făcute nu pentru scopuri reprezentative, ci pentru a fi contemporane. Acest prodigios visionar, al cărui li-

risu înfrigurat dispune de o gamă infinită de emoții și forme, își zădărnicește orice clasificare; este Marcel Iancu un pictor al expresiei sau unul al formei? Putem în egală măsură să-i acordăm ambele calități. Artă lui este un echilibru ultrarafinat între uman și spiritual, între pictural și decorativ, în fond un gust platonician de a armoniza lucrurile opuse, ceea ce fapt îl face actualitatea și nu subiectele sale de multe ori împinse până la speculație și grotesc; dacă de multe ori o pânză de Marcel Iancu este un spectacol cultivat și plastic. Ceea ce s'ar putea reproșa unei asemenea arte înfrugurate, unde proiecțiunea urmează la pas sentimentului, este că nu-și lasă timp pentru meditație, și că recurge prea des la ajutorul inteligenței, cu care transformând o problemă tehnică în una speculativă, slăbește materia. Cu constrângere și adâncire, pictura d-lui Marcel Iancu poate deveni una din cele mai înalte expresiuni artistice.

Henri Daniel

Sportive

În acest colț de revistă, însemnări săptămânale se vor război, sub ochii cetitorilor, cu tot ce este artificial, ușuratic sau pornit dintr'un rău înțeles spirit de frondă, în interpretarea manifestărilor sportului românesc.

O frescă recapitulativă și larg cuprinzătoare de oameni, mentalități și aspecte. Vor defila deaivalma, sub lumina crudă a adevărului rostit fără reticențe, evenimente și figuri, unele triste altele hilare, punctând cu fiecare apariție a lor, momentele deficiente ale vieții noastre sportive.

Am întâlnit la atâtea reuniuni, cuibăriți în jurul «ring»-ului sau răsturnați comod în fotolii dealungul peluzelor, o seamă de oameni, plimbându-și ochii încărcăți de suficiență și cântărind cu sgârbenie pe trudiții emuli ai trofeelor pieritoare...

«Oficialii...»

M'am întrebat adeseori, ce zestre a trecutului sau ce justificări ale prezentului pot legitima — profesional vorbind — o autoritate de conducere. Am văzut arbitrii — în matchuri de foot-ball, — rostogolindu-și penibil un enorm pânțec pe două picioare sleite de puteri, și gâfâind din greu în goana după minge și infractorii săi.. În aceiași clipă îmi apărea în minte silueta rassată a belgianului Langenus venit să arbitreze acum câțiva ani nu știu ce match de Balcaniadă! Am înregistrat — răsfoind dările de seamă și procesele verbale ale organelor de conducere sportivă românească — nume oficiale, familiare cu totul altor indeletniciri.

Datorită acestui joc al paradoxului, a acestor năstrușnice împerechieri de competență comandată, am avut prilejul acum câțva timp, unui rar spectacol, la

care — cei ce l'am trăit — cu greu ne-am putut reține un zâmbet de indulgență voită. Un venerabil personaj, trecut de prima tinerețe, purtând podoaba unei chelii cincantene, arborând un impecabil «short», se necăjea pe un teren de tenis din Capitală să reia mingile perfide ale antrenorului. În pauză, proaspătul îndrăgostit de rachetă, se muncea să sară la coardă agitând strengărește o pereche de picioare clorotice și informe, rușinate parcă și ele de goliciunea brutală impusă de posesorul lor care vroia să corijeze după douăzeci și mai bine de ani, stângăciile unui trup învățat să stea pe scaun, încovoiat peste dosare ce nu se mai sfârșesc.

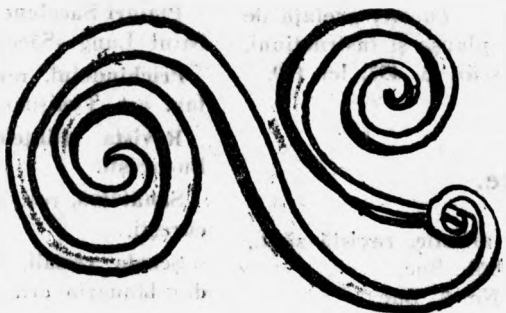
Și Regele Gustav al Suediei, veți spune, face deliciul (nu e cazul!) vizitatorilor Coastei de Azur, mânuind neîntrecut racheta și stăpânându-i tainele.

Da, desigur, însă întârziatul nostru învățcel semnalat mai sus mai are o meștehună: e, mi se pare, coaducătorul unei societăți sportive recent înființată, și del, sunt situații cari obligă..

Oficialitatea noastră, cu câteva excepții, amenință să se sufocă sub presiunea ridicolului ce o apasă. Dece numai decât, orele libere ale atâtor oameni, de ispravă, nu zie, dar complect căzuți din cer, să fie dăruite fără șir nici chibzuială cârmuirii strâmbe a sportului românesc? Cu ce a păcătit acest mănunchiu de energii rumânești, atâta cât este, să se vadă inventariat, catalogat, etichetat, fără să simtă nici un punct de înrudire cu conducătorii săi?

O criză de conducere a cărei revizuire totală este de un interes crucial. Sugestiile se vor impune din examenul situației și concluziile le vom trage cât de curând.

Spartacus

Mărunt

Când te grăbești

Centenarul «Casinei române» a prilejuit concentrarea trupelor siguranței la Brașov, înghesuială în trenuri și transpirări d-lui Lepădatu și ale publicului care l-a ascultat.

Sinceri să spunem, fără a ști mare lucru despre rolul acestor «Casine» în Transilvania, ne-am grăbit cu toții, ca și onoratul guvern, să ridicăm osanale meritelor istorice.

Numeroasele scrisori primite din Transilvania, ca și prețioasele rânduri ale unui fost secretar al unei «Casine», om cu cap și cu cărți, care a dezertat convins, ne lămuresc că aceste «Casine» sunt simple cafenele cu biliard, poker și negustori gălăgioși, cari nu au adus nici un serviciu național, cum eronat s'a pretins.

Ce înseamnă dar să te grăbești...

v. dam.

O carte despre

Montaigne

Va fi o bucurie, fără îndoială prețuită, pentru intelectualul român, cartea despre «Montaigne» (omul și opera) pe care o va scoate zilele acestea d-na Alice Voinescu, în tiparul editurii Fundațiilor Regale.

D-na Alice Voinescu e o activă și vie inteligență critică, una dintre cele mai puțin feminine inteligențe din câte cunoaștem printre intelectualele noastre.

Monografia sa asupra lui Michel de Montaigne — acest mare moralist al îngăduinței omeniești și mare filosof al prieteniei — ne va readuce în mediu unei tovărășii spirituale la fel de iubite și de uitată, pe cât de necesare, în aceste zile ale tuturor urilor intolerante și destrămurărilor.

Pan-flandin...

Deși bolnav, se spunea, de laringită, d. Hitler și-a dat drum din plin vocii, recent, într'un interviu și într'un discurs la intervale foarte scurte.

Să fie oare asta, în legătură cu faptul că împotriva răgușelei, înecurilor și afecțiunilor unui laringe compromis, presa germană — primind cu abile satisfacții și curtoazii numirea noului ministru de externe francez — recomandă în ultimul timp, precât se pare, nu panflavin, ci pan-flandin?

Amor 1926

Este titlul volumului de substanțiale poeme, al d-lui Andrei Tudor, una din sensibilele cele mai personale și mai realizate din lirica noastră de azi.

Bine înțeles volumul așteaptă în manuscris de aproape zece ani..

Editorii noștri nu au reușit să treacă de Marta și Mircea Rădulescu.

O lacună

Precum se știe d. Dem. Dobrescu nu este numai o figură populară și un primar care și-a onorat locul, ci și un apreciat autor: volumul său, intitulat «Caractere» a cunoscut un frumos succes.

...Numai că astăzi, reflectând mai bine, d. Dobrescu recunoaște că n'a fost suficient de explicit. Va completa deaceia această lacună, schimbând titlul cărții, la viitoare ediție în «Lipsa de caractere»

Bulletin linguistique

Insumând colaborări dintre cele mai valoroase și documentate, «Buletinul lingustic» publicat de d. prof. Al. Rosetti reprezintă

activitatea pe 1935 a laboratorului de fonică experimentală, de pe lângă facultatea de litere și aduce prețioase și bogate contribuțiuni la studiul limbei.

Dramaturgie și

pretexte

Omul de teatru instruit și capabil — și regisorul de talent — care este d. Haig Aterian a dat la iveală de curând un volum de studii teatrale intitulat: «Pretexte pentru o dramaturgie românească».

Fără nici un elogiu gratuit, tare am dori scenelor noastre să găsească și o dramaturgie românească pentru aceste pretexte.

Aurel Cornea

Câți ani se împlinesc dela moartea tânărului și vigurosului prozator Aurel Cornea?

Înăbușit fără vreme de fție și mizerie, acela care vestea pe un mare scriitor, a fost cu desăvârșire uitat.

Insemnăm aci, cu o târzie lacrimă, numele lui.

Iar pe editorii noștri îi informăm că tipărirea manuscriselor lui Aurel Cornea — pline de viață și de sugestie — nu ar fi nici decum un gest de pietate (să nu se sperie, oamenii!), ci o bună afacere.

c. th.

Ion Petrovici:

Imanuel Kant

— Va apare în cursul lunii Aprilie. Cum însă acest studiu este absolut unic în literatura noastră filosofică, anunțarea lui este o sărbătoare. Căci, deși Kant este un filosof care a avut foarte mare influență asupra micii gândiri românești, totuși noi nu am avut până acum o monografie a filosofiei sale. Un studiu asupra lui Kant, parțial și foarte personal, este acela al domnului C. Rădulescu-Motru, apărut în «Elemente de metafizică» și tradus în franțuzește și publicat în «Revue de Métaphysique et de Morale», prin 1914. Traducerile operelor lui Kant au întârziat în românește. «Critica rațiunii practice» a apărut la Cernăuți datorită domnului Brăileanu, iar «Critica rațiunii practice», cu prefață scrisă de d. Nae Ionescu, a apărut acum doi ani datorită domnului Amzăr. Lucrează acum domnul Noica la o altă traducere din Kant. Inco'lo, Kant era cunoscut la noi numai din broșura apocrifă despre «Pedagogie» și «Spre pacea eternă». Vedeti așa dar cât este de necesar studiul domnului Petrovici care, după cum se știe, este un Kantian. Să vestim, tot odată, că domnul Ion Petrovici a fost numit profesor agregat la Sorbona.

Serghei Esenin

DEȘI mi se pare prea «arghezizate», versurile acestea traduse de domnul Gh. Lesnea sunt frumos lucrate, cu toate că noi nu avem posibilitatea să cunoaștem originalul poeziei «Seninul», a lui Serghei Esenin.

«E pe aproape casa și bun popas mă cere, «Grădina mirezmează cu pătrunjel mă-runt.

«Pe straturile verzi în sură undoire, «De sus din cornul lunii cad picături de unt.

«Căldura mă momește, simt miros alb de bulcă,

«In gând mușe castraveții cu miez cron-țaitor.

Minoritare

O greșală a politicii minoritare

Tentativa plebiscitară a minorității germane dela noi — deși eșuată, — urmează totuși a fi consemnată, întru cât aparține acelor tendințe minoritare centrifuge, cari trebuiesc considerate drept serioase avertismente, în momentele acestea cruciale ale politicii românești.

Trebuiesc deasemenea reținute și impuse atențiunii partidelor, cu privod ideologic naționalist integral, și pentru motivul că ele aduc preciziu-ne de atitudine a minorității germane, caracterizate până mai ieri printr'o spontană adaptare la o anumită politică electorală a guvernelor românești.

«Sachsentag»-ul care urma să aibă loc la Sibiu, este mai înainte de toate, rezultanta fricțiunilor intestinale dintre diversele fracțiuni ale partidului german, fracțiuni coalizate însă în clipa în care anumite interese specifice ale minorității germane ar fi lezate în tendințele ei de emancipare politică, emancipare cu obiective cari contravin flagrant imperativu-

lui afirmării noastre ca stat unitar, bazat pe primatul etnic.

Vom analiza starea de fapt existentă azi în sânul partidului german, expresie doar izolat contestată, a postulatelor colectivității săsești.

În sânul amintitului partid s'au produs defecțiuni, cari au dus la următoarele trei fracțiuni: a) Partidul german oficial — Deutscherpartei — condus de d. Fabricius. b) «Volkspartei»-ul (nuanța hitleristă «a outrance»), al cărui purtător de cuvânt este d. Waldemar Gust și c) «Bürgerabend» ramură radical-conservatoare, înființată pela 1890 și care gravitează pentru o politică a mimetismului.

Sciziunea s'a produs anul trecut. Datorită unor sugestii «din afară» și a avut drept consecință o totală desorientare a masselor electorale săsești, incapabile de discernământ, atâta vreme cât conducerea centrală nu injocionează.

Dar cauza determinantă a defecțiunii care aruncă peste bord pro-

verbiala disciplină cetățenească a sașilor, are un substrat cu alte mobile decât al dizidențelor obișnuite la partidele băștinașe.

Grupul parlamentar german condus de d-nii Hans Otto Roth, Beller, Kräuter și Hedrich, acești latifundiar ai sufragiilor săsești, încearcă, anul trecut, o abilă manevră persuasivă pe lângă d. Fabricius, până atunci socotit drept dușmanul public al oficialității săsești.

Manevra aceasta care a isbutit să izoleze pe d. Rudolf Brandsch, personalitate cu apreciable aderențe în masa electorală săsească și partizan convins al integrării minorității germane în politica generală rumânească, are un dublu efect.

Intransigența d-lui Fabricius este dispusă la concesiuni principiale, concesiuni cari sfârșesc prin integrala sa capitulare, d-sa fiind ales președinte al partidului german.

Noua calitate oficială îi incumbă datorii, cari îl situează la antipodul politicii de pernicioasă agitație de până aci.

«Trădarea» (die Verratung) d-lui Fabricius duce în mod reflex la o reacțiune. Această reacțiune se polarizează în jurul noii organizațiuni a «Volkspartei»-ului, condus de d. Waldemar Gust, care exultă și astăzi lozincă pargermanismului.

O întrebare se pune deci în chip firesc. De unde necesitatea stringentă a plebiscitului? A convocării în «corp electoral» a sașilor? A negării voite fără teama unor consecințe dezastruoase a însăși practicei constituționale rumânești?

Răspunsul este mai ușor decât se crede.

«Volkspartei»-ul activează intens, dar pentru politica lui resurectivă a făcut o prețioasă achiziție în persoana d-lui Brandsch și al câtorva prieteni ai săi, al căror dinamism însăși conducerea oficială nu-l contestă.

Această dizidență a «Volkspartei»-ului ca și d. Waldemar Gust dealtfel, este larg subvenționată de oficiile de propagandă berlineze.

Avem astfel explicația serioasei infiltrațiuni pe care o reprezintă azi în masa electorală săsească, gruparea sus amintită care a deschis fățiș lupta împotriva conducerii oficiale și a îndreptarelor politice pe care ea ar vrea să le promoveze cu ajutorul sufragiilor minorității germane.

Am face o gravă eroare dacă am crede că d. Fabricius a renunțat la vechile convingeri hitleriste. Dimpotrivă.

Plebiscitul dela Sibiu trebuia să precipite o lămurire.

Minoritatea germană constituită în «corp electoral» urma să elaboreze un «Volksprogram» care închidea vechiul sovinișm teutonizant.

Deși aparent plebiscitul, ar fi vrut să însemne o desavuare a politicii manifest centrifuge a «Volkspartei»-ului, totuși sub el se ascunde voiața de a supralicita pe d. Waldemar Gust și în subsidiar pe d. Brandsch.

Dublat de o calitate oficială, având girul reprezentanților autorizați ai sașilor, d. Fabricius ar fi isbutit prin tentativa sa plebiscitară să provoace o confuziune. Aceia, că loialitatea sașilor nu poate fi pusă la îndoială, deși în realitate orientările politice săsești s'ar fi identificat cu sugestiile Berlinului, în spre care converg azi printr'o fundamentală eroare politică aspirațiile minorității germane dela noi.

Fără a anticipa asupra perspectiveilor cari prin însăși natura lor, numai la strângerea raporturilor dintre autohtoni și sași nu pot duce, d-nii Waldemar Gust și Rudolf Brandsch, au grăbit o ieșire din echivoc, lămurire care învederează în același timp o capitală greșală a politicii minorității germane dela noi.

Victor Medrea

SĂPTĂMÂNĂ BIBLIOGRAFICĂ

1 Februarie 1936

VASILE DAMASCHIN

Vom continua în coloanele de mai jos să facem o bibliografie absolut completă, asupra cărților și revistelor de orice natură, care apar în cursul săptămânii.

În această bibliografie omul de știință, literatul, adolescentul își va găsi cartea sau revista preferată și ieșită recent de sub teascuri.

Pentru aceasta avem însă nevoie de concursul d-lor editori și redactori de publicații, cari să ne anunțe imediat după apariție cartea sau revista lor, alăturând câte 2 exemplare pentru cronică literară și cronică bibliografică.

Literatură.

a) Roman, poezie, călătorii.

Bart, Jean: *Cartea Dunării*, Liga Navală Română, preț 60 lei.

Begnescu, dr. Florin: *25 de zile în America*, cu ilustrații, Ed. Univesala-Alcalay p. 125, lei 50.

«Operele lui Matei L. Caragiale: «Remembar», 1924, Cultura Națională și «Craii de Curte Veche», 1928, Cartea Românească. Note biografice și reproduceri din opera sa poetică în «Antologia poezilor» de azi, de Perpesicius și Pălat.

Huzum, Virgil: *Zenit*, versuri, desene de Al. Phoebus, tip. Luceafărul, p. 20.

Matei, Sanda: *Taina Arborelui de Myonga*, cu ilustrațiuni. Ed. Cartea Românească, p. 220, lei 60.

Munte, Aspazia: *Luminisuri*, poeme, colecția Junimea literară, Cernăuți, p. 42, lei 30.

Popa, Ion: *Flacăra albă*, versuri, tip. Vestemian, Sibiu, p. 78, lei 40.

Protopopescu, Dragoș: *Fortul 13*. Ed. Cugetarea. P. 290, lei 60.

Treboniu, Virgil: *Am doborât un uriaș*, versuri, pag. 16, lei 20.

Zamfirescu, George Mihail: *Sfânta Mare Nerușinare*, roman, 2 volume, Ed. Cartea Românească. Pag. 314 + 362, lei 150.

b) Critică, eseuri, studii.

Andrescu, Gh.: *Basmul Iliadei*. De același autor și *Basmul Odiseei*, *Legenda Romei* lei 10.

Blecher, M.: *Intâmplări în irealitatea imediată*, cu un portret de S. Perahim, Ed. Vreamea, p. 188.

Păcuraru, C.: *Câteva amintiri despre C. Dobrogeanu-Gherea*. Tip. M. Antonescu, p. 46, lei 20.

Pas, Ion: *Drum spre fericire*, cu un cuvânt introductiv de Lotar Rădăceanu. Colecția «Șantier», p. 48, lei 8.

Stahiescu, Dimitrie: *Calistrat Hogaș*, viața și opera lui. Ed. Cartea Românească, cu un portret al lui Hogaș, p. 124, lei 40.

Torouțiu, I. E.: *Studii și documente literare*, vol. V. Volumul VI va apare curând. Cuprinde «Junimea»; Buc. Tip. «Bucovina». Pag. I.XXXV + 465. Note și un Indice. Lei 350.

Torouțiu, I. E.: *Studii și documente literare*, Vol. VII. Cuprinde corespondența literară și culturală privitoare la anii 1890—1954 și un special la «Sămănătorul». Scrisori către N. Iorga. Buc. Tip. «Bucovina». Pag. CVII+516. Note și indice. Lei 350.

c) Traduceri.

N. N. Botez: *Saidia și Adinda de Mutatuli*. Două legende de Zelmo Logerlöf. Tip Cosânzeana, p. 126, lei 40.

Cervantes: *Don Chihote*, trad. de Al. Iacobescu. Et. Cugetarea, p. 630, lei 150.

Filosofie, sociologie, istorie, pedagogie.

Claudian, Al: *Cercetări filosofice și sociologice*, Iași, Tip. Terek, pag. 253, lei 100.

Dubnov: *Istoria evreilor*, vol. I, pag. 140, lei 60.

Parafa-Javal: *Organizarea fericirii*, deslegarea științifică a chestiei sociologice. În românește de P. Mosoiu. Bib. Revistei Idei, pag. 112, lei 60.

Drept, politică, finanțe, medicină.

Apostol, D.: *Tariful cifrei de afaceri*. P. 84, lei 120.

Buchwald, B. I. Rudich și A. Kasovin: *Regimul importului, exportului și al plășilor*, pag. 240, lei 500.

Cădere, Victor: *Tratat de procedură civilă*, după legile de de unificare și legile provinciale în vigoare. Ediția II Tipogr. Unite. P. 605, lei 400.

Lupu, prof. dr. N. G. și Mircea Petrescu: *Hermalogie clinică*. Tip. Marvan, cu planșe și clișee. P. 480, lei 350.

Rădulescu, Vintilă: *Carnea în alimentarea în timp de pace și războiu*. P. 220, lei 160.

Diverse.

Sârbu-Pop, Olivia: *Album de cusături românești*, în planșe, lei 100.

Reboux, Paul: *Don Chihote*, Literatură pentru copii. Ed. Socce. P. 220, lei 50.

Marin, Sanda: *Carte de bucate*, prefață de Al. O. Teodoreanu, cu planșe și instrucțiuni. Ed. «Cartea Românească», p. 437, lei 150.

Reviste, periodice.

Adevărul literar și artistic, revistă săpt., No. 791 din 2 Febr. 1936. Buc.

Albina, foaie săpt., No. 5. Buc.

Aurora, rev. săpt., No. 106. Buc.

Convorbiri literare, No. 9—12, Sept.—Decembrie 1935.

Cuvântul liber, rev. săpt., No. 13 din 3 Febr. 1936. Buc.

Cruciada românismului, Buc., No. 59 din 1 Febr. 1936.

La zid cu stânga, No. 17, 30 Ian., Buc.

Revista Fundațiilor Regale, pe Ianuarie.

Vreamea, rev. săpt., No. 423 din 2 Febr. c. București.

Viața Românească, rev. lunară, pe luna Ianuarie.

Amicul tinerimei, revista lic. «Tudor Vladimirescu» din Tg. Jiu, No. 3 din Ian. crt.

Calea Nouă, Buc., An. 1, No. 1, Ianuarie.

Calicul, revista humoristică din America, Detroit, Ianuarie 1936.

Catedra, pentru școlari, cercetași, străjeri, premilitari. An. IX, No. 85—86, Ianuarie—Februarie 1936, Galați.

Cuvântul satelor, Timișoara, No. 3 din Ianuarie.

Drumul nou, revistă pentru îndrumarea agriculturilor, 15 Ianuarie.

Gânduri literare, rev. săpt., Anul I, No. 2, din 25 Ian. crt. Buc.

Grănicerul, Anul IV, No. 145, din 14 Ianuarie crt., Mehadia.

Insemnări, revistă de critică literară, An. V, No. 20, din 20 Ian. crt. Dorohoi.

Manifest, An. III, No. 1, din 25 Ian. crt. Iași.

Mugurașul, revista elevilor de curs primar, Ianuarie 1936.

Natura, rev. pentru răspândirea științei, No. 1, din 15 Ian. crt. Buc.

Pagini literare, rev. lunară, din 15 Ian. crt.

Pământul, rev. săpt., din 26 Ian. crt., Călărași.

Plaiuri Săcelene, pe Oct.—Nov.—Dec. 1935, Satul Lung—Săcele.

Prichindelul, revistă pentru copii, din 24 Ian. crt. Timișoara.

Revista științelor veterinare, Ian. 1936. București.

Sănătatea, rev. lunară, din Febr. 1936, București.

Școala vremii, rev. pedagogică culturală, din Ianuarie crt. Arad.

Vremuri noi, No. 3, Brașov.